

RIKSDAGENS SVAR 37/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till utlänningslag och vissa lagar som har samband med den

Regeringens proposition med förslag till komplettering av regeringens proposition med förslag till utlänningslag och vissa lagar som har samband med den (RP 28/2003 rd)

Ärende

Regeringen har till 2003 års riksmöte överlämnat sin proposition med förslag till utlänningslag och vissa lagar som har samband med den (RP 28/2003 rd) och sin proposition med förslag till komplettering av ovannämnda proposition (RP 151/2003 rd).

Beredning i utskott

Stora utskottet och förvaltningsutskottet har i ärendena lämnat sina betänkanden (StoUB 1/2004 rd och FvUB 4/2004 rd).

Beslut

Nu församlade riksmöte har godkänt följande uttalanden:

1. Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer hur den nya utlänningslagen fungerar och tillämpas och i uppföljningen ger akt bl.a. på olika frågor som har med barnets ställning och bästa att göra, att det blir lättare för utländska studerande och också andra utlänningar att få arbeta och att denna rätt utvidgas, att behandlingen

av utlänningsfrågor snabbas upp överlag och särskilt i ett asylförfarande i klara fall, i vilken utsträckning besvär anföras över Utlänningsverkets egna beslut och att utlänningsförvaltningen effektiviseras samt utifrån uppföljningen och den anknytande utredningen förelägger riksdagen, i förekommande fall snabbt och ärendespecifikt, förslag till ändring av den nya utlänningslagen.

2. Riksdagen förutsätter också att regeringen med det snaraste förelägger riksdagen som kompletterande normer till utlänningslagen bestämmelser om status för offer för människohandel, bestämmelser om förfarandet vid verkställigheten av avlägsnande ur landet, inbegripet användning av tvångs- och maktmedel, bestämmelser om möjligheterna att under exceptionella förhållanden avvika från utlänningslagen samt bestämmelser om massinvandring som befogenheter enligt beredskapslagen.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Utlänningslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att genomföra och främja god förvaltning och rättssäkerhet i utlänningsärenden. Syftet med lagen är dessutom att främja reglerad invandring och internationellt skydd med respekterande av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande fri- och rättigheterna samt med beaktande av internationella fördrag som är förpliktande för Finland.

2 §

Tillämpningsområde

På utlännings inresa och utresa samt på deras vistelse och arbete i Finland tillämpas denna lag och de bestämmelser som utfärdas med stöd av den.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *utlännings* var och en som inte är finsk medborgare,

2) *unionsmedborgare och därmed jämförbara personer* medborgare i Europeiska unionens (EU) medlemsstater samt medborgare i Island, Liechtenstein, Norge och Schweiz,

3) *transportör* varje fysisk eller juridisk person som bedriver yrkesmässig persontrafik luft-, land- eller sjövägen eller per järnväg,

4) *visum* ett tillstånd som berättigar en utlännings att resa in och kortvarigt vistas i Finland, om övriga villkor för inresa uppfylls,

5) *uppehållstillstånd* ett tillstånd för en utlännings att i något annat syfte än turism eller därmed jämförbar kortvarig vistelse upprepade gånger resa in och vistas i landet,

6) *uppehållstillstånd för arbetstagare* ett sådant tillstånd att vistas i Finland eller på ett finländskt fartyg som krävs av utlännings som ämnar utföra sådant förvärvsarbete som de inte har rätt att utföra med stöd av något annat uppehållstillstånd eller utan uppehållstillstånd,

7) *uppehållstillstånd för näringsidkare* ett sådant tillstånd att vistas i Finland som krävs av utlännings som ämnar idka näring,

8) *förvärvsarbete* arbete i anställnings- och tjänsteförhållande och annan anställning där arbete utförs mot vederlag,

9) *näringsidkare* personer som idkar näring eller utövar yrke under eget namn (yrkesutövare) eller som med tanke på företagsansvaret kan jämföras med sådana personer,

10) *flyktingkonventionen* konventionen angående flyktingars rättsliga ställning (FördrS 77/1968),

11) *flykting* en utlännings som uppfyller villkoren enligt artikel 1 i flyktingkonventionen,

12) *flyktingstatus* status som beviljas utlännings som godkänts som flyktingar,

13) *internationellt skydd* flyktingstatus eller uppehållstillstånd som beviljas på grund av behov av skydd,

14) *asyl* uppehållstillstånd som beviljas flyktingar vid asylförfarande,

15) *anknytningsperson* en person som vistas i Finland och på grundval av vilkens vistelse uppehållstillstånd på grund av familjeband söks för en familjemedlem i utlandet,

16) *rådets förordning om bestämmandet av den ansvariga staten* rådets förordning (EG) nr 343/2003 av den 18 februari 2003 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansö-

kan som en medborgare i tredje land har gett in i någon medlemsstat,

17) *Schengenkonventionen* den i Schengen den 19 juni 1990 ingångna konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna,

18) *Schengenregelverket* den helhet som genom Amsterdamfördraget den 1 maj 1999 upptagits i Europeiska unionens regelverk och som består av Schengenavtalet från 1985, Schengenkonventionen från 1990, medlemsstaternas anslutningsfördrag samt beslut och förklaringar av Schengens verkställande kommitté samt rättsakter på basis av detta regelverk som utfärdats senare,

19) *Schengenstat* en stat som tillämpar Schengenregelverket,

20) *Schengenområdet* det område som bildas av Schengenstaterna,

21) *gränskontrollmyndighet* gränsbevakningsväsendet och andra myndigheter som har rätt att utföra gränskontroll enligt lagen om gränsbevakningsväsendet (320/1999).

4 §

Förhållande till andra lagar

Vid behandlingen av ärenden som avses i denna lag iakttas förvaltningslagen (434/2003), om inte något annat bestäms särskilt i lag. I fråga om i denna lag avsedda ärenden som gäller ändringssökande iakttas förvaltningsprocesslagen (586/1996), om inte något annat bestäms särskilt i lag.

På ett asylsamtal som polisen för i syfte att utreda grunderna för asylansökan tillämpas förvaltningslagen. På polisens utredning av förutsättningarna för en utlännings inresa, vistelse i landet och avlägsnande ur landet samt på utredning av en asylsökandes identitet, inresa och resrutt tillämpas bestämmelserna om polisundersökning i polislagen (493/1995).

På undersökning som gränsbevakningsväsendet utför med stöd av denna lag tillämpas 47 § lagen om gränsbevakningsväsendet.

I fråga om inresa av en militärperson från en främmande stat gäller dessutom vad som bestäms i territorialövervakningslagen (755/2000).

5 §

Respekterande av utlännings rättigheter

När lagen tillämpas får utlännings rättsigheter inte begränsas mer än vad som är nödvändigt.

6 §

Tillämpning av lagen på minderåriga

I beslutsfattande som sker med stöd av denna lag och som gäller ett barn som är yngre än 18 år skall särskild uppmärksamhet fästas vid barnets bästa samt vid omständigheter som hänför sig till barnets utveckling och hälsa.

Innan beslut fattas i ett ärende som gäller ett barn som har fyllt 12 år skall barnet höras, om det inte är uppenbart onödigt. Barnets åsikter skall beaktas enligt barnets ålder och utvecklingsnivå. Även ett yngre barn kan höras, om barnet är så utvecklat att dess åsikter kan uppmärksammas.

Ärenden som gäller minderåriga barn skall behandlas i brådsnande ordning.

7 §

Allmänna förfaranden inom förvaltningsförfarandet

Den myndighet som avgör ett ärende skall ge parten en bedömning av den tid som behövs för att avgöra ärendet.

Myndigheten skall se till att ärendet reds ut. Parten skall lägga fram en utredning om grunderna för sina yrkanden och även annars bidra till utredningen av sitt ärende. Myndigheten skall uppge för parten vilka tilläggsutredningar som skall läggas fram i ärendet. Begäran om utredning skall specificeras samt stå i rätt förhållande till de utredningsmedel som parten med hänsyn till sina förhållanden förfogar över.

Kan beslutet i ett ärende i betydande grad påverka avgörandet i ett annat ärende som samtidigt är anhängigt, skall ärendena beredas gemensamt och i mån av möjlighet avgöras på en gång, om gemensam behandling inte medför menligt dröjsmål.

8 §

Personlig närvaro samt anlitande av ombud och biträde

Förvaltningsärenden enligt denna lag skall anhängiggöras personligen, om inte något annat bestäms nedan. För utredning av ärendet kan en person som befinner sig i Finland dessutom åläggas att infinna sig för att höras av myndigheten. Det kan bestämmas att den som inte fullgör skyldigheten att infinna sig skall hämtas. Bestämmelser om polisens skyldighet att ge handräckning finns i polislagen.

När ett förvaltningsärende anhängiggörs och behandlas får en part anlita biträde. När ett förvaltningsärende anhängiggörs och behandlas är det också tillåtet att anlita ombud, om det inte för utredningen av ärendet eller fastställandet av utlänningens identitet är nödvändigt att utlänningens hörs personligen eller infinnar sig.

När ärenden som gäller ändringssökande enligt denna lag anhängiggörs eller behandlas får en part anlita biträde eller ombud. En utlänning kan åläggas att infinna sig personligen vid domstolen så som bestäms i förvaltningsprocesslagen.

Angående biträdenas och ombudens behörighet samt tystnadsplikt bestäms särskilt.

9 §

Rättshjälp

Bestämmelser om utlänningars rätt till rättshjälp finns i rättshjälpslagen (257/2002).

När ett förvaltningsärende behandlas kan dock också en annan person med juristutbildning än ett offentligt rättsbiträde förordnas till utlänningens biträde.

När domstolen behandlar ett ärende som avses i denna lag kan den bevilja utlänningen rättshjälp utan att kräva utredning om sökandens ekonomiska ställning. Ersättningen till biträdet betalas av statens medel så som bestäms i rättshjälpslagen.

10 §

Anlitande av tolk och översättare

Vid behandling av sådana förvaltningsärenden eller ärenden som gäller ändringssökande som avses i denna lag får tolk anlitas. Myndigheten skall ordna tolkning i enlighet med 203 §. I förvaltningsärenden eller ärenden som gäller ändringssökande får en utlänning dessutom anlita tolk eller översättare på egen bekostnad.

Som av myndigheten anskaffad tolk eller översättare får inte anlitas en person som står i ett sådant förhållande till parten eller ärendet att hans eller hennes tillförlitlighet kan äventyras på denna grund eller att partens säkerhet kan äventyras.

Angående tolkars tystnadsplikt bestäms särskilt.

2 kap.

Inresa

11 §

Villkor för inresa

Av en utlänning som kommer till Finland krävs det att

1) han eller hon har ett sådant giltigt resedokument som förutsätts och som berättigar till gränsövergång,

2) han eller hon har ett sådant giltigt visum, uppehållstillstånd, uppehållstillstånd för arbetstagare eller uppehållstillstånd för näringsidkare som krävs, om inte något annat följer av Europeiska gemenskapernas lagstiftning eller ett internationellt fördrag som är bindande för Finland,

3) han eller hon vid behov kan visa upp handlingar av vilka framgår syftet med och förutsättningar för den planerade vistelsen och kan visa att han eller hon har tillräckliga medel för sin försörjning med beaktande av såväl den planerade vistelsens längd som återresan till utreselandet eller genomresan till ett sådant tredje land till vilket hans eller hennes inresa är garanterad, eller att han eller hon på lagligt sätt förmår skaffa sig sådana medel,

4) han eller hon inte har meddelats inreseförbud, och att

5) han eller hon inte anses äventyra allmän ordning och säkerhet, folkhälsan eller Finlands internationella förbindelser.

Angående grunderna för avvisning bestäms i 148 §.

12 §

Gränsövergångsställen

En utlänning får resa in i och ut ur Finland endast via ett gränsövergångsställe, om inte något annat följer av Europeiska gemenskapernas lagstiftning eller ett internationellt fördrag som är bindande för Finland.

Gränskontrollmyndigheten kan bevilja tillstånd till inresa eller utresa också via något annat ställe än ett gränsövergångsställe (*tillstånd till gränsövergång*).

13 §

Pass

En utlänning som reser in i eller vistas i Finland skall ha ett giltigt pass som har utfärdats av en myndighet i hans eller hennes hem- eller visteland. Passet skall på uppmaning visas upp för gränskontrollmyndigheten eller polisen.

I en utlännings pass skall finnas uppgift om utlännings namn, födelsedatum, kön och medborgarskap samt hur länge passet är i kraft, vem som har utfärdat det och var det har utfärdats. I passet skall dessutom finnas ett fotografi på vilket passinnehavaren utan svårighet kan kännas igen.

En utlännings make och barn som inte har fyllt 16 år och som reser tillsammans med passinnehavaren kan använda utlänningsens pass, om deras namn och födelseår samt dessutom makens fotografi och fotografier av barn som har fyllt 7 år finns i det.

Om passets giltighetsområde inte anges i passet, skall det anses att Finland hör till detta område.

14 §

Godkännande av pass

Genom förordning av utrikesministeriet kan närmare bestämmelser utfärdas om pass som godkänns för inresa och vistelse i landet. Genom förordning av utrikesministeriet kan föreskrivas sådana undantag från de i 13 § 2 och 3 mom. nämnda kraven på innehållet i pass som är nödvändiga för att övervaka inresa och trygga vistelse i landet. Innan en förordning utfärdas skall utrikesministeriet höra inrikesministeriet.

15 §

Handling som ersätter pass

I stället för pass kan som en handling som berättigar till inresa och vistelse i landet godkännas någon annan handling som uppfyller kraven enligt 13 § 2 och 3 mom. Närmare bestämmelser om dessa handlingar kan utfärdas genom förordning av utrikesministeriet. När förordningen bereds skall inrikesministeriet höras.

Gränskontrollmyndigheten kan i enskilda fall av särskilda skäl såsom tillfälligt pass godkänna även ett identitetsbevis eller en motsvarande handling som inte uppfyller kraven på pass enligt denna lag.

16 §

Sällskapspass

Såsom pass för en grupp av utlänningar som reser tillsammans godkänns ett sällskapspass, av vilket skall framgå namnen på deltagarna i resan och deras födelsedatum. I ett sällskapspass får

endast medborgare i den stat som har utfärdat passet finnas antecknade.

Reseledaren skall ha ett personligt pass. Var och en som finns antecknad i sällskapspasset skall ha ett identitetsbevis som har utfärdats av en myndighet i hans eller hennes hemland, förutom då det i sällskapspasset finns fotografier av deltagarna som styrkts med myndighetens stämpel.

Vid inresa och utresa skall reseledaren på uppmaning lämna gränskontrollmyndigheten en förteckning över dem som reser på sällskapspasset. Av förteckningen skall framgå namnen på deltagarna i resan och deras födelsedatum.

3 kap.

Visum

17 §

Tillämpliga bestämmelser vid behandling av visumärenden

I stället för förvaltningslagen skall denna lag och de gemensamma konsulära anvisningarna enligt Schengenregelverket till diplomatiska beskickningar och konsulära myndigheter tillämpas på anhängiggörande av visumansökan, behandling av ansökan, beslutsförfarandet, motiveringarna till beslut, beslutets innehåll och meddelande om beslut.

18 §

Visumfrihet och visumplikt

Unionsmedborgare och därmed jämförbara personer kan komma till Finland och vistas i Finland utan visum, om de har ett resedokument som godkänts i Finland.

Genom rådets förordning anges de stater för vilkas medborgare visumplikt gäller och de stater vilkas medborgare inte behöver visum för att komma till eller kortvarigt vistas inom Schengenområdet.

Angående visumfrihet för innehavare av resedokument för flykting bestäms i den europeiska

överenskommelsen om avskaffande av viseringstvång för flyktingar (FördrS 36/1990).

19 §

Visumplikt efter det att vistelsetiden utan visum gått ut

Utlänningar vilkas vistelsetid utan visum inom Schengenområdet har gått ut är skyldiga att skaffa visum eller uppehållstillstånd.

20 §

Olika slag av Schengenvisum

Ett Schengenvisum kan vara engångsvisum, flergångsvisum, genomresevisum, visum för flygplatstransitering eller återkomstvisum.

Engångsvisum kan beviljas för en enda inresa till Schengenområdet och för högst tre månaders vistelse. Flergångsvisum kan beviljas för två eller flera inresor till Schengenområdet. För den som innehar ett flergångsvisum får den sammanräknade totala längden av på varandra följande vistelser under en tid om sex månader vara högst tre månader räknat från det att han eller hon första gången kom till Schengenområdet.

Engångsvisum kan beviljas i sällskapspass som gruppvisum för genomresa eller för vistelse i högst en månad för minst 5 och högst 50 personer, om syftet är att de i grupp skall delta i ett konst-, vetenskaps- eller sportevenemang, eller för personer som kommer till landet i turistsyfte och lämnar landet tillsammans. Gruppvisum beviljas som territoriellt begränsat visum för sjömän som tillsammans reser till eller från ett fartyg som är i Finland.

Återkomstvisum kan beviljas för en eller flera återresor till Finland under engångsvisumets giltighetstid eller när ett uppehållstillståndsärende är anhängigt.

Genomresevisum kan beviljas för en, två eller i undantagsfall flera resor genom Schengenområdet, vilka varje gång får vara högst fem dagar.

Visum för flygplatstransitering kan beviljas för sådan vistelse på internationella flygplats-

områden inom Schengenområdet vilka är nödvändiga på grund av mellanlandning eller omstigning mellan två resor.

21 §

Giltighetstiden för visum

Vistelsedagarna enligt visumet kan beviljas för användning inom ett år eller inom en kortare tid. Av grundad anledning kan det beviljas att vistelsedagarna används under en tidsperiod som är längre än ett år.

Visumet är giltigt högst tills resedokumentet upphör att gälla.

22 §

Anhängiggörande av visumansökan och hörande av sökanden

Visumansökan anhängiggörs när sökanden eller sökandens ombud har lämnat in ansökan till en beskickning och när handlägningsavgiften för visumansökan har betalats i samband med inlämnandet eller på ett bankkonto som beskickningen uppgett.

Till visumansökan skall fogas ett giltigt resedokument och vid behov handlingar som anger syftet med den planerade vistelsen, vistelsens längd och förhållandena.

Sökanden kan personligen kallas till den beskickning som behandlar visumansökan för att muntligen framföra grunderna för sin ansökan, om det inte är uppenbart onödigt att sökanden hörs personligen.

23 §

Allmänna villkor för beviljande av visum

Visum kan beviljas, om utlänningen uppfyller villkoren för inresa och om det inte finns grundad anledning att misstänka att syftet är att kringgå bestämmelserna om inresa eller vistelse i landet.

24 §

Försäkringskrav

Av den som ansöker om visum kan krävas en försäkring som beviljats av ett tillförlitligt och solitt bolag eller en tillförlitlig och solid inrättning för täckande av kostnader för sjukdom och olycksfall eller för hemsändning, om inte något annat följer av bilaterala överenskommelser om social trygghet eller andra internationella fördrag som är bindande för Finland. Resenärsförsäkring krävs inte av innehavare av diplomat- och tjänstepass.

25 §

Villkor för territoriellt begränsat Schengenvisum

Om en eller flera Schengenstater inte har godkänt en utlännings resedokument men de övriga villkoren för inresa uppfylls, beviljas Schengenvisum som territoriellt begränsat visum som gäller endast sådana Schengenstater som har godkänt utlänningens resedokument.

Ett Schengenvisum beviljas som territoriellt begränsat visum till Finland och vid behov till andra Schengenstater, om det beviljas av humanitära skäl, på grund av ett nationellt intresse eller på grund av internationella förpliktelser och om

1) någon av de förutsättningar för inresa som nämns i 11 § saknas, eller om

2) visum beviljas utan att de övriga Schengenstaterna hörs trots skyldigheten därtill eller trots att en annan Schengenstat har begärt att visum inte skall beviljas.

Ett Schengenvisum beviljas som territoriellt begränsat visum som gäller endast Finland, om det beviljas som gruppvisum för sjömän som tillsammans reser till eller från ett fartyg som är i Finland.

Ett Schengenvisum beviljas som territoriellt begränsat visum som gäller endast Finland, om det av särskilda skäl beviljas

1) på nytt för sådan vistelse under samma halvårsperiod som är längre än tre månader medan visumet fortfarande gäller, eller

2) som återkomstvisum för återresa till Finland, om Schengenvisumet fortfarande gäller under återresan eller när ansökan om uppehållstillstånd är anhängig.

26 §

Beviljande av visum i samband med gränskontroll

Bestämmelser om beviljande av visum i samband med gränskontroll ingår i rådets förordning (EG) nr 415/2003 om utfärdandet av viseringar vid gränsen, inbegripet till sjömän i transit.

27 §

Ökning av antalet vistelsedagar i Schengenvisum

Antalet vistelsedagar i ett Schengenvisum kan av särskilda skäl ökas, om villkoren för beviljande av visum fortfarande uppfylls och om det ökade antalet vistelsedagar inte överskrider visumets giltighetstid. Sammanlagt får vistelsen inte vara längre än tre månader under en halvårsperiod räknat från den första inresan till Schengenområdet.

28 §

Återkallande av visum, förkortning av visums giltighetstid och minskning av antalet vistelsedagar

Ett Schengenvisum får återkallas, om det efter beviljandet konstateras att de förutsättningar för beviljande av visum som nämns i 23—25 § saknats eller om omständigheterna efter beviljandet har förändrats så att villkoren inte längre uppfylls.

Ett visum får också återkallas om en utlännings avvisas på de grunder som nämns i 148 §.

På grundval av en helhetsbedömning kan giltighetstiden för ett Schengenvisum förkortas och antalet vistelsedagar minskas i stället för att visumet återkallas.

29 §

Ogiltigförklaring av visum

Ett felaktigt visum och ett visum som beviljats av misstag samt ett visum som återkallats, fått förkortad giltighetstid eller där antalet vistelsedagar har minskats ogiltigförklaras genom en anteckning om ogiltigförklaring på visumklistermärket. Om giltighetstiden för visumet förkortas eller antalet vistelsedagar minskas, ges i stället för det ogiltigförklarade klistermärket ett nytt klistermärke med de ändrade uppgifterna.

En åtgärd som vidtagits med stöd av 1 mom. antecknas i visumregistret.

30 §

Behörighet vid beviljande av visum och ökning av antalet vistelsedagar i visum

Schengenvisum beviljas utomlands av en diplomatisk beskickning eller ett konsulat i en Schengenstat eller vid behov av en avtalsslutande parts organ som utsetts i enlighet med artikel 17 i Schengenkonventionen.

Utlänningar som kommer till Finland utan visum beviljas visum av gränskontrollmyndigheten på inresestället. Denna myndighet beviljar också sjömän territoriellt begränsat gruppvisum.

Polisinrättningen i häradet beviljar återkomstvisum och ökning av antalet vistelsedagar i Schengenvisum.

31 §

Behörighet vid återkallande av visum, förkortning av giltighetstiden för visum, minskning av antalet vistelsedagar och ogiltigförklaring av visum

En finsk diplomatisk beskickning eller ett finskt konsulat (nedan *finsk beskickning*) beslutar om återkallande, förkortning av giltighetstiden eller minskning av antalet vistelsedagar i fråga om visum som beskickningen beviljat och ogiltigförklarar ett visum, om en utlänning visas utanför Schengenområdet.

Gränskontrollmyndigheten fattar beslut enligt 1 mom. och ogiltigförklarar visum i samband med gränskontroll.

Utlänningsverket, polisen eller gränskontrollmyndigheten fattar beslut enligt 1 mom. och ogiltigförklarar ett visum, om en utlänning visas på finskt territorium.

32 §

Meddelande om avslag på ansökan

En myndighet som avslagit ansökan om visum skall ge den som ansökt om visum ett skriftligt meddelande om beslutet.

Grunderna för avslaget uppges för sökanden på dennes begäran. Grunderna uppges inte, om avslaget baserar sig på upplysningar om sökanden som fåtts av myndigheterna i en Schengenstat eller en tredje stat eller på ett antagande att sökanden kan äventyra allmän ordning eller säkerhet eller den nationella säkerheten i en Schengenstat eller dess förhållanden till en främmande stat.

4 kap.

Vistelse

Allmänna bestämmelser

33 §

Olika slag av uppehållstillstånd

Ett uppehållstillstånd är antingen tidsbegränsat eller permanent.

Tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas för vistelse av tillfällig karaktär (*tillfälligt uppehållstillstånd*) eller för vistelse av kontinuerlig karaktär (*kontinuerligt uppehållstillstånd*). Tillståndsmyndigheten avgör syftet med vistelsen i landet med hänsyn till de uppgifter som utlänningen lämnat om syftet med inresan.

Ett permanent uppehållstillstånd gäller tills vidare.

34 §

Anteckning om uppehållstillstånd

Den tidsbegränsade vistelsens karaktär anges med en bokstavskod i uppehållstillståndet. I ett kontinuerligt uppehållstillstånd antecknas bokstavskoden A och i ett tillfälligt uppehållstillstånd bokstavskoden B.

I ett permanent uppehållstillstånd antecknas bokstavskoden P.

35 §

Upphållstillståndets anknytning till resedokument

En förutsättning för att uppehållstillstånd skall kunna beviljas är att utlänningen har ett giltigt resedokument. Upphållstillstånd får dock beviljas trots att giltigt resedokument saknas, om det beviljas med stöd av 51, 52, 87—89 eller 110 §.

En utlänning skall se till att en tillståndsan-teckning i ett tidigare resedokument överförs till hans eller hennes nya resedokument.

36 §

Allmänna villkor för beviljande av uppehållstillstånd

Uppehållstillstånd kan vägras, om en utlänning anses äventyra allmän ordning och säkerhet, folkhälsan eller Finlands internationella förbindelser.

Uppehållstillstånd kan vägras, om det finns grundad anledning att misstänka att utlänningen har för avsikt att kringgå bestämmelserna om inresa eller vistelse i landet.

37 §

Familjemedlem

Vid tillämpningen av denna lag anses som familjemedlem maken till en i Finland bosatt person samt ett ogift barn under 18 år vars vårdnadshavare den i Finland bosatta personen är. Om den person som är bosatt i Finland är ett minderårigt barn, är barnets vårdnadshavare en familjemedlem. Som familjemedlem anses också en person av samma kön, om partnerskapet har registrerats nationellt.

Med makar jämställs personer, oavsett kön, som fortlöpande lever i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden. En förutsättning är att de har bott tillsammans minst två år. Boendetid förutsätts inte, om personerna i fråga gemensamt har vårdnaden om ett barn eller om det finns andra vägande skäl.

38 §

Villkor som gäller minderårigt barn

För att ett minderårigt ogift barn skall beviljas uppehållstillstånd på grundval av familjeband förutsätts att barnet är minderårigt den dag då ansökan om uppehållstillstånd för barnet anhängiggjorts, om villkoren för beviljande av

uppehållstillstånd uppfylldes den dag då ansökan anhängiggjordes.

39 §

Försörjningsförutsättning vid beviljande av uppehållstillstånd

För att uppehållstillstånd skall beviljas förutsätts att utlänningens försörjning är tryggad, om inte något annat bestäms i denna lag. I ett enskilt fall kan avvikelse göras från försörjningsförutsättningen, om det finns exceptionellt vägande skäl eller om ett barns bästa kräver det. Försörjningsförutsättningen tillämpas inte när uppehållstillstånd beviljas med stöd av 6 kap.

Utlänningens försörjning anses vara tryggad vid beviljande av första uppehållstillstånd om hans eller hennes vistelse i landet bekostas med inkomster från förvärvsarbete, verksamhet som företagare, pensioner, tillgångar eller andra källor som anses sedvanliga så att han eller hon inte kan antas bli beroende av utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997) eller av någon annan därmed jämförbar ekonomisk förmån som tryggar hans eller hennes försörjning. Som sådan förmån anses inte socialskyddsförmåner som ersätter kostnader.

När fortsatt tillstånd beviljas skall utlänningens försörjning vara tryggad på det sätt som bestäms i 2 mom. dock så att beviljande av tillstånd inte förhindras av att utlänningen tillfälligt tyr sig till utkomststöd eller någon annan därmed jämförbar förmån för att trygga sin försörjning.

Sökanden skall för myndigheten förete en utredning om hur hans eller hennes försörjning tryggas i Finland.

Vistelse, fri rörlighet och genomresa

40 §

Uppehållsrätt

Laglig vistelse enligt denna lag är

1) vistelse med uppehållstillstånd som beviljats av en finsk myndighet,

2) vistelse utan uppehållstillstånd i högst tre månader, om utlänningen kommer från en stat av vars medborgare inte krävs uppehållstillstånd,

3) vistelse utan visum i högst tre månader inom en period av sex månader räknat från inresan till Schengenområdet, om utlänningen kommer från en stat av vars medborgare inte krävs visum,

4) vistelse med Schengenvisum i högst tre månader inom en period av sex månader räknat från inresan,

5) vistelse med en Schengenstats nationella visum i högst tre månader räknat från visumets första giltighetsdag, samt

6) vistelse i högst tre månader med uppehållstillstånd som beviljats av en Schengenstat.

Bestämmelser om uppehållsrätt för unionsmedborgare och därmed jämförbara personer finns i 10 kap.

En utlänning får lagligen vistas i landet under den tid ansökan behandlas tills ärendet har avgjorts genom ett beslut som vunnit laga kraft eller ett verkställbart beslut har fattats om att utlänningen skall avlägsnas ur landet.

41 §

Rätt till fri rörlighet

Utlänningar som lagligen vistas i landet har rätt att röra sig fritt inom landet och att där välja bostadsort.

42 §

Rätt till genomresa

En utlänning får resa genom Finland till en annan Schengenstat, om han eller hon har ett av denna stat beviljat uppehållstillstånd, nationellt visum eller återkomstvisum.

En utlänning får resa genom Finland till en tredje stat, om han eller hon har av en Schengenstat beviljat uppehållstillstånd, visum eller genomresevisum.

För utövande av rätten till genomresa förutsätts att utlänningen inte har meddelats inreseförbud i Finland eller att han eller hon inte anses

äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan.

43 §

Kryssningsdeltagares möjlighet att gå i land

Med kryssning avses en sjöresa under vilken ett fartyg, som inte är i reguljär linjetrafik, besöker en hamn i Finland och dessutom minst två hamnar i utlandet. Kryssningsfartyget får inte ta eller lämna av passagerare i Finland.

Den som ombord på ett passagerarfartyg som är besiktat för persontrafik deltar i en kryssning får gå i land utan resedokument och visum när fartyget är i Finland. Till gränskontrollmyndigheten skall innan passagerarna går i land ges en passagerarförteckning som befälhavaren har styrkt. Kryssningsdeltagarna skall återvända till fartyget innan det avgår till annan ort.

44 §

Personalen på fartyg, luftfartyg och tåg

En sjöman som innehar en sådan identitetshandling som avses i konventionen angående nationella identitetshandlingar för sjömän (FördrS 64/1970) har rätt att på den ort där hamnen är belägen gå i land utan resedokument och visum under den tid det fartyg på vilket han eller hon tjänstgör normalt ligger i hamn. Sjömannen skall återvända till fartyget innan det avgår till annan ort.

Den som hör till personalen på ett luftfartyg har rätt att i samband med flygresor som hör till hans eller hennes normala uppgifter anlända till och resa från Finland utan resedokument och visum, om han eller hon har ett i bilaga 9 till konventionen om internationell civil luftfart (FördrS 11/1949) avsett identitetsbevis som försetts med fotografi och som utfärdats av en luftfartsmyndighet i hans eller hennes hemland. Den som hör till personalen på ett luftfartyg skall resa ur landet med nästa reguljära flyg som hör till hans eller hennes uppgifter.

Järnvägsanställda som sköter uppgifter i anslutning till tågtransporter får resa med tåget till

gränsomlastningsstationen och vistas på stationen genom att förete ett identitetskort försett med fotografi så som särskilt avtalats enligt överenskommelsen om järnvägssamtrafik mellan Finland och Ryssland (FördrS 48/1997).

Sjömän, de som hör till personalen på ett luftfartyg eller tågpersonal har inte i 1—3 mom. avsedd rätt till inresa och vistelse i landet, om de har meddelats inreseförbud eller om de anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan.

Villkor för beviljande av tidsbegränsat uppehållstillstånd

45 §

Beviljande av tillfälligt uppehållstillstånd för personer som befinner sig utomlands

Tillfälligt uppehållstillstånd beviljas personer som befinner sig utomlands

- 1) för tillfälligt arbete,
- 2) för tillfälligt näringsidkande,
- 3) för studier, eller
- 4) om det finns andra särskilda skäl för att bevilja tillstånd.

För tillfälligt arbete beviljas uppehållstillstånd för arbetstagare eller något annat uppehållstillstånd. För tillfälligt näringsidkande beviljas uppehållstillstånd för näringsidkare. Närmare bestämmelser om beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare och uppehållstillstånd för näringsidkare finns i 5 kap.

När en utlänning har beviljats tillfälligt uppehållstillstånd beviljas hans eller hennes familjemedlemmar tillfälligt uppehållstillstånd för samma tid.

46 §

Beviljande av uppehållstillstånd för studier

Har en utlänning antagits som studerande vid en läroanstalt i Finland, beviljas tillfälligt uppehållstillstånd enligt 45 § 1 mom. 3 punkten för examensinriktade eller yrkesinriktade studier el-

ler, om det finns grundad anledning, även för andra studier.

47 §

Beviljande av kontinuerligt uppehållstillstånd för personer som befinner sig utomlands

En person som befinner sig utomlands beviljas kontinuerligt uppehållstillstånd

1) om utlänningen har varit finsk medborgare eller åtminstone den ena av hans eller hennes föräldrar eller en av hans eller hennes mor- eller farföräldrar är eller har varit infödd finsk medborgare,

2) för arbete av fortgående karaktär, eller

3) för näringsidkande av fortgående karaktär.

För arbete av fortgående karaktär beviljas uppehållstillstånd för arbetstagare eller något annat uppehållstillstånd. För näringsidkande av fortgående karaktär beviljas uppehållstillstånd för näringsidkare. Närmare bestämmelser om beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare och uppehållstillstånd för näringsidkare finns i 5 kap.

När en utlänning har beviljats kontinuerligt eller permanent uppehållstillstånd, beviljas hans eller hennes familjemedlemmar kontinuerligt uppehållstillstånd.

För att kontinuerligt uppehållstillstånd skall kunna beviljas med stöd av 1 mom. 1 punkten förutsätts inte att utlänningens eller hans eller hennes familjemedlemmars försörjning är tryggad.

När en utlänning har beviljats kontinuerligt eller permanent uppehållstillstånd på grund av familjeband och det familjeband som legat till grund för beviljandet har brutits, kan hans eller hennes familjemedlemmar som befinner sig utomlands beviljas kontinuerligt uppehållstillstånd, förutsatt att familjemedlemmarnas försörjning är tryggad. Vid beslutsfattandet skall dock beaktas möjligheten för den person som redan lagligen är bosatt i Finland att flytta tillbaka till sitt hemland eller till något annat land för att leva i en familjegemenskap, om det kan anses att familjebanden som helhet koncentreras dit.

48 §

Beviljande av uppehållstillstånd för en person som kommer från det forna Sovjetunionens territorium

Utöver vad som annars föreskrivs i denna lag beviljas en person som kommer från det forna Sovjetunionens territorium kontinuerligt uppehållstillstånd, om

1) sökanden har hört till den förflyttade befolkningen från Ingermanland som åren 1943 och 1944 överfördes till Finland och efter krigsslutet återsändes till Sovjetunionen,

2) sökanden har tjänstgjort i finska armén åren 1939—1945, eller om

3) sökanden själv, den ena av hans eller hennes föräldrar eller minst två av hans eller hennes fyra mor- eller farföräldrar enligt anteckning i något dokument har eller har haft finsk nationalitet och sökanden har tillräckliga kunskaper i finska eller svenska.

Uppehållstillstånd beviljas också en i 1 mom. avsedd persons familjemedlem samt barn som är beroende av denne för sin försörjning och som inte har fyllt 18 år förrän sökanden har beviljats uppehållstillstånd på en grund som anges i 1 mom.

Ett villkor för att uppehållstillstånd beviljas är dessutom att

1) sökanden har anmält sig som återflyttare vid en finsk beskickning,

2) sökanden i det fall som avses i 1 mom. 3 punkten deltar i samhällsorientering som anordnas i utflyttningslandet och företer ett intyg över att han eller hon avlagt en av en finsk myndighet anordnad språkexamen enligt vilken han eller hon har sådana kunskaper i finska eller svenska som motsvarar nivå A2 på nivåskalan för språk i Europarådets gemensamma europeiska referensramar, om det inte med beaktande av sökandens omständigheter skall anses oskäligt att han eller hon deltar i samhällsorientering eller avlägger språkexamen, och

3) sökanden har tillgång till bostad i Finland.

Den finländska härkomsten som avses i 1 mom. 3 punkten skall visas med hjälp av origi-

naldokument eller, om detta inte är möjligt, på något annat tillförlitligt sätt.

För att uppehållstillstånd enligt denna paragraf skall kunna beviljas förutsätts inte att utlänningens eller hans eller hennes familjemedlemmars försörjning är tryggad.

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om grunderna för och anordnandet av språkprov som avses i 3 mom. 2 punkten.

49 §

Beviljande av första tidsbegränsat uppehållstillstånd för utlänningar som kommit till landet utan uppehållstillstånd

Utlänningar som kommit till Finland utan uppehållstillstånd beviljas tillfälligt eller kontinuerligt uppehållstillstånd i Finland, om förutsättningar för beviljande av ett sådant uppehållstillstånd utomlands föreligger och om

1) utlänningen har varit finsk medborgare eller om åtminstone den ena av hans eller hennes föräldrar eller en av hans eller hennes far- eller morföräldrar är eller har varit infödd finsk medborgare,

2) utlänningen redan före ankomsten till Finland i minst två år har bott tillsammans med sin make som är bosatt i Finland eller fortgående i minst två år har levt i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden med någon som är bosatt i Finland,

3) det med tanke på utlänningen eller arbetsgivaren är ogrundat att vägra sådant uppehållstillstånd för arbetstagare eller uppehållstillstånd för näringsidkare som sökts i Finland, eller om

4) det är uppenbart oskäligt att vägra uppehållstillstånd.

Uppehållstillstånd beviljas som tillfälligt eller kontinuerligt på samma grunder som när motsvarande tillstånd söks utomlands.

Bestämmelsen i 1 mom. 2 punkten tillämpas på motsvarande sätt även på registrerat partnerskap för personer av samma kön samt på parförhållanden där två personer av samma kön fortgående lever i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden.

50 §

Beviljande av uppehållstillstånd för familjemedlemmar till finska medborgare

Familjemedlemmar till en finsk medborgare bosatt i Finland och sådana familjemedlemmars minderåriga ogifta barn beviljas kontinuerligt uppehållstillstånd på grund av familjeband på ansökan som görs i Finland eller utomlands.

Om familjemedlemmen är unionsmedborgare eller en därmed jämförbar person, skall bestämmelserna i 10 kap. i tillämpliga delar iakttas i fråga om hans eller hennes inresa och vistelse.

Andra anhöriga till en finsk medborgare bosatt i Finland än familjemedlemmar beviljas kontinuerligt uppehållstillstånd, om det är oskäligt att vägra uppehållstillstånd därför att personerna i fråga har för avsikt att i Finland fortsätta att leva i en sådan fast familjegemenskap som de tidigare levt i eller om den anhöriga är fullständigt beroende av den finska medborgare som är bosatt i Finland. Andra anhöriga skall utomlands vänta att tillståndsansökan behandlas.

För att uppehållstillstånd enligt denna paragraf skall kunna beviljas eller för att uppehållsrätt skall registreras förutsätts inte att utlänningens försörjning är tryggad.

51 §

Beviljande av uppehållstillstånd på grund av hinder för avlägsnande ur landet

En utlänning som befinner sig i Finland beviljas tillfälligt uppehållstillstånd, om han eller hon av tillfälliga hälsoskäl inte kan återsändas till sitt hemland eller sitt permanenta bosättningsland eller om det faktiskt är omöjligt att avlägsna honom eller henne ur landet.

För att uppehållstillstånd skall kunna beviljas förutsätts inte att utlänningens försörjning är tryggad.

Om en utlänning beviljas uppehållstillstånd med stöd av 1 mom., beviljas inte hans eller hennes familjemedlemmar som befinner sig utomlands uppehållstillstånd på grund av familjeband.

52 §

Beviljande av uppehållstillstånd av individuella mänskliga orsaker

En utlänning som befinner sig i Finland beviljas kontinuerligt uppehållstillstånd, om det med hänsyn till utlänningens hälsotillstånd, de band som knutits till Finland eller av någon annan individuell, mänsklig orsak är uppenbart oskäligt att vägra uppehållstillstånd, särskilt med beaktande av de förhållanden i vilka han eller hon skulle hamna i sitt hemland eller hans eller hennes sårbara ställning.

För att uppehållstillstånd skall kunna beviljas förutsätts inte att utlänningens försörjning är tryggad.

En familjemedlem till en utlänning som beviljats uppehållstillstånd med stöd av 1 mom. beviljas uppehållstillstånd med stöd av 47 § 3 mom.

Om ett minderårigt barn som kommit ensamt till Finland beviljas uppehållstillstånd med stöd av 1 mom., beviljas barnets minderåriga syskon som befinner sig utomlands kontinuerligt uppehållstillstånd. Ett villkor för att uppehållstillstånd skall beviljas är att syskonen har bott tillsammans och att barnens föräldrar inte är i livet eller att deras vistelseort är okänd. Beviljande av uppehållstillstånd förutsätter ytterligare att detta är till barnets bästa. För att uppehållstillstånd skall kunna beviljas förutsätts inte att utlänningens försörjning är tryggad.

53 §

Det första tidsbegränsade uppehållstillståndets längd

Det första tidsbegränsade uppehållstillståndet beviljas för ett år, dock högst för den tid sökandens resedokument gäller, om inte uppehållstillstånd söks för en kortare tid.

Om uppehållstillstånd beviljas på grund av familjeband, får giltighetstiden för det uppehållstillstånd som beviljas dock inte vara längre än giltighetstiden för det uppehållstillstånd för en familjemedlem som ligger till grund för beviljandet av uppehållstillståndet.

Uppehållstillstånd kan beviljas för kortare eller längre tid än ett år, om uppehållstillstånd beviljas för en sådan rättshandling, en sådan arbetsuppgift eller sådana studier som utförs inom en bestämd känd tid. Tidsbegränsat uppehållstillstånd får dock inte beviljas för mer än två år.

En utlänning som har varit finsk medborgare eller av vars föräldrar åtminstone den ena eller av vars mor- eller farföräldrar en är eller har varit infödd finsk medborgare beviljas tidsbegränsat uppehållstillstånd för fyra år, om inte uppehållstillstånd söks för en kortare tid.

Den som hör till personalen vid en främmande stats diplomatiska beskickning eller konsulat eller hans eller hennes familjemedlemmar kan beviljas uppehållstillstånd för hela den tjänstgöringsperiod som uppgetts.

Villkor för beviljande av fortsatt tillstånd och permanent uppehållstillstånd

54 §

Beviljande av fortsatt tillstånd

Ett nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas om villkoren för det föregående tidsbegränsade uppehållstillståndet fortfarande uppfylls.

Om en utlänning har fått uppehållstillstånd på grund av internationellt skydd, beviljas ett nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd, om det inte på basis av de omständigheter som framkommit förefaller uppenbart att de villkor på grundval av vilka det föregående tidsbegränsade uppehållstillståndet beviljades inte längre uppfylls.

En utlänning som med stöd av 45 § 1 mom. beviljats tillfälligt uppehållstillstånd för arbete eller näringsidkande, beviljas efter två års oavbruten vistelse i landet kontinuerligt uppehållstillstånd, om villkoren för beviljande av tillstånd fortfarande uppfylls.

En utlänning som med stöd av 51 § beviljats tillfälligt uppehållstillstånd på grund av hinder för avlägsnande ur landet beviljas efter två års oavbruten vistelse i landet kontinuerligt uppehållstillstånd, om de omständigheter som nämns i 51 § fortfarande föreligger.

Ett nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas på nya grunder, om utlänningen kunde beviljas första uppehållstillstånd på dessa nya grunder. En utlänning som beviljats tillfälligt eller kontinuerligt uppehållstillstånd på grund av familjeband kan beviljas uppehållstillstånd efter det att familjebandet brutits, om han eller hon har nära band till Finland.

55 §

Det fortsatta tillståndets längd

Ett nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas för högst tre år.

I de fall som avses i 54 § 3 och 4 mom. tillämpas, när grunden för vistelsen ändras från tillfällig till kontinuerlig, på uppehållstillståndets längd vad som i 53 § bestäms om det första tidsbegränsade uppehållstillståndets längd.

Om uppehållstillstånd beviljas på grund av familjeband, får giltighetstiden för det uppehållstillstånd som beviljas dock inte vara längre än giltighetstiden för det uppehållstillstånd för en familjemedlem som ligger till grund för beviljandet av uppehållstillståndet.

56 §

Beviljande av permanent uppehållstillstånd

Permanent uppehållstillstånd beviljas en utlänning som efter att ha fått kontinuerligt uppehållstillstånd lagligen vistats i landet i fyra år utan avbrott, om villkoren för kontinuerligt uppehållstillstånd för utlänningen uppfylls och om det inte finns några i denna lag nämnda hinder för beviljande av permanent uppehållstillstånd. Vistelsen betraktas som oavbruten, om utlänningen har vistats i Finland under minst hälften av uppehållstillståndets giltighetstid.

Tidsfristen fyra år räknas från inresedagen, om utlänningen vid inresan haft uppehållstillstånd för kontinuerlig vistelse i landet. Har uppehållstillstånd sökts i Finland, räknas tidsfristen fyra år från den första dagen för det första tidsbegränsade uppehållstillstånd som beviljats för kontinuerlig vistelse i landet.

Om en person har fått uppehållstillstånd på grund av flyktingskap eller behov av skydd, räknas tidsfristen fyra år från inresedagen.

57 §

Hinder för beviljande av permanent uppehållstillstånd

Permanent uppehållstillstånd kan vägras, om

1) utlänningen konstaterats ha gjort sig skyldig till ett brott för vilket föreskrivs fängelsestraff,

2) utlänningen är misstänkt för ett brott för vilket föreskrivs fängelsestraff,

3) utlänningen konstaterats ha gjort sig skyldig till två eller flera brott, eller om

4) utlänningen är misstänkt för två eller flera brott.

Det straff som dömts ut för ett brott behöver inte ha vunnit laga kraft. När hindren för beviljande av uppehållstillstånd prövas skall hänsyn tas till av vilken art och hur allvarlig den brottsliga gärningen är samt till den tid utlänningen har vistats i Finland.

Om en utlänning har dömts till ovillkorligt fängelsestraff, kan permanent uppehållstillstånd beviljas, om det vid tidpunkten för avgörandet av ansökan har gått mer än tre år sedan det utdömda straffet avtjänats i sin helhet. Om en utlänning har dömts till villkorligt fängelse, kan permanent uppehållstillstånd beviljas, om det har gått mer än två år sedan prövotiden för straffet gått ut. I övriga fall kan permanent uppehållstillstånd beviljas, om det vid tidpunkten för avgörandet av ansökan har gått mer än två år sedan brottet begicks.

När uppehållstillstånd får återkallas och upphör att gälla

58 §

Återkallande av uppehållstillstånd

Ett tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd återkallas när en utlänning varaktigt har

flyttat bort från Finland eller när en utlänning i permanent syfte har vistats utanför landet i två år utan avbrott.

I det fall som avses i 1 mom. kan en utlänning innan det har förflutit två år lämna in en ansökan om att uppehållstillståndet inte återkallas. Om ansökan bifalls, skall av beslutet framgå den tid inom vilken uppehållstillståndet inte återkallas.

Ett tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd kan återkallas, om vid ansökan om uppehållstillstånd medvetet har lämnats oriktiga upplysningar om sökandens identitet eller andra oriktiga upplysningar som har påverkat beslutet eller om något som hade kunnat hindra beviljandet av uppehållstillstånd har hemlighållits.

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får återkallas, om de villkor på grundval av vilka uppehållstillståndet beviljades inte längre uppfylls. För att uppehållstillståndet skall kunna återkallas förutsätts dessutom att utlänningen först en kort tid har vistats lagligen i Finland.

Ett tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd får återkallas, om en Schengenstat begär att Finland återkallar ett uppehållstillstånd som Finland beviljat en utlänning och begäran anförs med motiveringen att utlänningen har meddelats inreseförbud i en annan Schengenstat och att det har bestämts att han eller hon skall avlägsnas från Schengenområdet på liknande grunder som nämns i 149 § 1 mom. 2—4 punkten.

59 §

När uppehållstillstånd upphör att gälla

Ett tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd upphör att gälla, om utlänningen utvisas ur Finland eller får finskt medborgarskap.

I utlänningsregistret antecknas att uppehållstillståndet upphört att gälla.

Tillståndsförfarande och behöriga myndigheter

60 §

Ansökan om uppehållstillstånd

Det första uppehållstillståndet skall före inre-
san till Finland sökas utomlands i det land där
sökanden lagligen vistas. Ansökan lämnas in till
en finsk beskickning.

Upphållstillstånd får sökas i Finland med
stöd av 49—52, 54 och 56 §. Ansökan skall ges
in till polisinrättningen i häradet.

När utrikesministeriet är den myndighet som
beviljar tillståndet kan tillståndsansökan ges in
till utrikesministeriet efter det att personen re-
dan rest in i landet.

Genom förordning av statsrådet kan närmare
bestämmelser utfärdas om förfarandet i anslut-
ning till ansökan om uppehållstillstånd.

61 §

Tillfälligt omhändertagande av resedokument

Myndigheten kan tillfälligt omhänderta en ut-
lännings resedokument när ett visum-, uppe-
hållstillstånds- eller resedokumentärende be-
handlas, om det är nödvändigt för att styrka per-
sonuppgifterna eller handlingens riktighet eller
för att anteckna ett beviljat visum eller uppe-
hållstillstånd i handlingen.

Resedokumentet skall återlämnas till utlän-
ningen genast när det med tanke på behandling-
en av ärendet inte längre är nödvändigt att inne-
ha det. Utlänningen har rätt att tidvis inneha re-
sedokumentet för resor eller för utträttande av
nödvändiga ärenden.

Polisen eller gränskontrollmyndigheten utfär-
dar ett intyg över det temporära omhändertagan-
det av resedokumentet.

62 §

*Förfarande vid ansökan om uppehållstillstånd
på grund av familjeband*

En utlänning utan uppehållstillstånd (*sökan-
de*) kan utomlands ansöka om uppehållstillstånd

på grund av familjeband genom att lämna in en
ansökan till en finsk beskickning. Ärendet kan
också anhängiggöras genom att anknytningsper-
sonen lämnar in en ansökan till polisinrättning-
en i häradet.

För att utreda förutsättningarna för uppehålls-
tillstånd skall de parter som avses i 1 mom. ges
tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs.

63 §

*Utlåtanden om ansökan om uppehållstillstånd
på grund av familjeband*

Utlänningsverket eller polisinrättningen i hä-
radet kan med anledning av en ansökan om
uppehållstillstånd på grund av familjeband begä-
ra utlåtande hos de sociala myndigheterna eller
hälsovårdsmyndigheterna på hem- eller bostads-
orten för anknytningspersonen. Utlåtande kan
begäras om de sociala förhållandena eller hälso-
tillståndet i fråga om anknytningspersonen, om
han eller hon är en minderårig som kommit utan
vårdnadshavare eller om sökanden är en annan
anhörig som inte hör till kärnfamiljen eller om
begäran om utlåtande föranleds av andra särskil-
da skäl som hänför sig till utredningen av famil-
jens situation.

De sociala myndigheterna eller hälsovårds-
myndigheterna är utan hinder av sekretessbe-
stämmelserna skyldiga att med anledning av en
ansökan om uppehållstillstånd på grund av fa-
miljeband i ett utlåtande enligt 1 mom. till Ut-
länningsverket eller polisinrättningen i häradet
lämna sådana uppgifter om de sociala förhållan-
dena eller hälsotillståndet för en person som är
nödvändiga för att beslut om uppehållstillstånd
på grund av familjeband skall kunna fattas.

64 §

*Muntligt hörande vid ansökan om uppehållstill-
stånd på grund av familjeband*

När uppehållstillstånd söks på grund av famil-
jeband kan sökanden, anknytningspersonen el-

ler en annan anhörig höras muntligen för utredande av förutsättningarna för inresa eller villkoren för uppehållstillstånd.

Polisen eller en tjänsteman vid en finsk beskickning verkställer hörandet. Utlänningsverket kan verkställa hörandet, om det behövs för att utreda saken.

65 §

Utredning av familjeband genom DNA-analys

Utlänningsverket kan ge sökanden och anknytningspersonen tillfälle att bevisa den biologiska släktskapen genom en DNA-analys som betalas med statens medel, om det inte är möjligt att på något annat sätt få en tillräcklig utredning om de på biologiskt släktskap baserade familjebanden och om det med hjälp av en DNA-analys är möjligt att få fram väsentliga bevis som gäller familjebanden.

En part skall ges behövliga uppgifter om syftet med och karaktären av DNA-analysen och de följder och faror som är förknippade med den. En DNA-analys förutsätter att den som undersöks har gett sitt skriftliga samtycke, som baserar sig på vetskap och fri vilja. De uppgifter som fås i samband med analysen får inte användas för andra ändamål än för utredande av de familjeband som är en förutsättning för beviljande av uppehållstillstånd i de fall som preciseras i det samtycke som har givits av den person som undersöks.

Om en part uppsåtligen lämnat sådana oriktiga uppgifter om sina familjeband, på basis av vilka parten och den familjemedlem som parten uppgett har hänvisats till en DNA-analys, skall Utlänningsverket ålägga parten att ersätta statens kostnader för analysen, om detta inte med beaktande av omständigheterna är oskäligt. Utlänningsverkets beslut verkställs så som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/1961).

66 §

Utförande av DNA-analys

DNA-test utförs på Folkhälsoinstitutet eller institutionen för rättsmedicin vid Helsingfors universitet. Den som utför ett DNA-test skall utan dröjsmål till Utlänningsverket sända ett utlåtande som är baserat på typbestämningen av DNA. Utlänningsverket skall, efter att ha avgjort ärendet, meddela den som utfört testet att proven och uppgifterna om DNA-profilen skall förstöras.

I Finland tas de prov som behövs för ett DNA-test på institutionen för rättsmedicin vid Helsingfors universitet eller på en hälsovårdscentral av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården. Proven sänds till den i 1 mom. avsedda instans som utför testet.

Utomlands tas de prov som behövs för ett DNA-test av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården på en finsk beskickning eller i lokaler som beskickningen har ordnat. Proven sänds till den i 1 mom. avsedda instans som utför testet.

Provtagningen övervakas och provgivarens identitet fastställs av polisen eller av en tjänsteman vid Utlänningsverket eller vid beskickningen.

Närmare bestämmelser om utförandet av DNA-analyser kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

67 §

Utlänningsverket som uppehållstillståndsmyndighet

Utlänningsverket beviljar

1) första uppehållstillstånd för en utlänning som befinner sig utomlands,

2) första uppehållstillstånd för en utlänning som kommit till landet utan uppehållstillstånd i de fall som avses i 49, 51 och 52 §,

3) uppehållstillstånd i sådana fall då polisinsättningen i häradet har fört ansökan till Utlänningsverket för avgörande.

Utlänningsverket återkallar uppehållstillstånd på de grunder som anges i 58 § 1 och 5 mom. samt återkallar på de grunder som nämns i 58 § 3 och 4 mom. uppehållstillstånd som det har beviljat.

Utlänningsverket kan besluta att ett uppehållstillstånd inte skall återkallas i sådana fall som avses i 58 § 2 mom.

68 §

Den lokala polisen som uppehållstillståndsmyndighet

Polisinrättningen i häradet beviljar

1) uppehållstillstånd för en sådan familjemedlem till en finsk medborgare som befinner sig i Finland,

2) nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd, och

3) permanent uppehållstillstånd för en utlänning som vistas i landet.

Polisinrättningen i häradet återkallar på de grunder som anges i 58 § 1, 3 och 4 mom. ett uppehållstillstånd som den har beviljat.

Polisinrättningen i häradet överför uppehållstillstånd till nya resedokument.

69 §

Utrikesförvaltningen som uppehållstillståndsmyndighet

Finska diplomatiska beskickningar och konsulat tar emot ansökan om uppehållstillstånd av personer som befinner sig utomlands och kontrollerar att ansökan har fyllts i korrekt och att den innehåller behövliga handlingar och uppgifter.

Utomlands kan ansökan om uppehållstillstånd också tas emot av en annan finsk beskickning, om utrikesministeriet har gett en namngiven finsk medborgare som tjänstgör vid den behövliga befogenheter.

Utrikesministeriet beviljar tillfälligt uppehållstillstånd för dem som hör till personalen vid diplomatiska beskickningar och konsulat som representerar den utsändande staten i Finland samt för dem som hör till personalen vid en in-

ternationell organisations organ i Finland och för sådana personers familjemedlemmar samt för dem som är i privat tjänst hos personalen och som är medborgare i den utsändande staten. Utrikesministeriet beviljar utlännningar tillfälligt uppehållstillstånd för utförande av bygg-, reparations- och underhållsarbete vid utländska diplomatiska beskickningar och konsulat.

Utrikesministeriet återkallar uppehållstillstånd som det beviljat.

Finska beskickningar överför uppehållstillstånd till nya resedokument.

5 kap.

Arbete

Bestämmelser om uppehållstillstånd för arbetstagare och uppehållstillstånd för näringsidkare

70 §

Syftet med systemet med uppehållstillstånd för arbetstagare

Syftet med systemet med uppehållstillstånd för arbetstagare är att systematiskt, snabbt och smidigt främja tillgången på arbetskraft med beaktande av arbetsgivares och utländska arbetstagares rättssäkerhet samt möjligheterna för den arbetskraft som redan finns på arbetsmarknaden att få arbete.

71 §

Samarbete med arbetsmarknadsorganisationer

Parterna på arbetsmarknaden deltar i uppföljningen och utvärderingen av förfarandena för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare samt i utformningen av rikstäckande och regionala riktlinjer för de allmänna villkoren för anlitandet av utländsk arbetskraft. Rikstäckande riktlinjer enligt denna paragraf utfärdas genom beslut av statsrådet och regionala riktlinjer genom beslut av den behöriga arbetskrafts- och näringscentralen.

72 §

Innehållet i prövningen av uppehållstillstånd för arbetstagare och uppehållstillstånd för näringsidkare

Beviljandet av uppehållstillstånd för arbetstagare baserar sig på prövning där det gäller att

1) utreda möjligheten att inom en rimlig tid få sådan arbetskraft som lämpar sig för det aktuella arbetet och som står till förfogande på arbetsmarknaden,

2) se till att beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare inte hindrar en person som avses i 1 punkten att få arbete, och att

3) säkerställa att uppehållstillstånd för arbetstagare beviljas endast personer som uppfyller villkoren, om det för arbetet krävs särskild kompetens eller ett godkänt hälsotillstånd.

När beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare prövas skall de riktlinjer som avses i 71 § beaktas.

Beviljandet av uppehållstillstånd för näringsidkare baserar sig på prövning, där det skall säkerställas att det finns förutsättningar för lönsam näringsverksamhet.

När beviljandet av uppehållstillstånd för arbetstagare eller uppehållstillstånd för näringsidkare prövas, gäller det att försäkra sig om att utlänningens försörjning är tryggad genom förvärsarbete eller näringsverksamhet eller på något annat sätt.

73 §

Arbetsgivarens skyldigheter

Till en arbetstagares ansökan om uppehållstillstånd skall arbetsgivaren foga

1) sådan information om de centrala villkoren i arbetet som avses i 2 kap. 4 § arbetsavtalslagen (55/2001),

2) en försäkran om att villkoren stämmer överens med gällande bestämmelser och kollektivavtalet i fråga eller, om det inte finns något kollektivavtal som skall tillämpas, svarar mot

den praxis som gäller arbetstagare som är verksamma i motsvarande uppgifter på arbetsmarknaden, samt

3) om Arbetskraftsbyrån kräver det, en utredning om att arbetsgivaren har uppfyllt och i fortsättningen förmår uppfylla sina förpliktelser som arbetsgivare.

Arbetsgivaren skall försäkra sig om att utlänningar som anställs eller är anställda har ett sådant uppehållstillstånd för arbetstagare som krävs eller att de inte behöver något uppehållstillstånd.

En arbetsgivare som anställer en icke-unionsmedborgare, en därmed jämförbar person eller en familjemedlem till någon av dessa eller en utlänning som vistas i landet med stöd av ett permanent uppehållstillstånd skall utan dröjsmål tillställa Arbetskraftsbyrån en sådan utredning som avses i 1 mom. samt för förtroendemannen, den förtroendevalda och arbetarskyddsfullmäktigen på arbetsplatsen uppge utlänningens namn samt det kollektivavtal som skall tillämpas.

Arbetsgivaren skall på arbetsplatsen förvara uppgifter om anställda utlänningar och om grunderna för deras rätt att arbeta så att arbetarskyddsmyndigheten vid behov kan granska uppgifterna utan svårigheter. Arbetsgivaren skall förvara uppgifterna fyra år efter det att utlänningens anställningsförhållande upphört.

74 §

Uppdragsgivarens skyldigheter

När arbetstagare som är anställda hos en utländsk arbetsgivare arbetar i entreprenad- eller underentreprenadarbete eller som hyrd arbetskraft, tillämpas arbetsgivarens skyldigheter enligt 73 § 1—3 mom. på den i Finland verksamma huvudentreprenören eller den som huvudsakligen låter utföra arbetet. I fråga om anställningsvillkoren för arbetstagare som avses i lagen om utstationerade arbetstagare (1146/1999) tillämpas dock vad som bestäms i nämnda lag.

75 §

Beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare när det gäller personer som befinner sig utomlands

För att uppehållstillstånd för arbetstagare skall kunna beviljas förutsätts det att

1) prövningen enligt 72 § har verkställts och att villkoren i paragrafen uppfylls samt att villkoren enligt 73 § 1 mom. vilka gäller arbetsgivarens utredningar och givande av försäkring uppfylls, och att

2) de i 36 § föreskrivna allmänna villkoren för beviljande av uppehållstillstånd uppfylls och att utlänningen inte har meddelats inreseförbud.

76 §

Beviljande av uppehållstillstånd för näringsidkare när det gäller personer som befinner sig utomlands

För att uppehållstillstånd för näringsidkare skall kunna beviljas förutsätts det att

1) prövningen enligt 72 § har verkställts och att villkoren i paragrafen uppfylls, och att

2) de i 36 § föreskrivna allmänna villkoren för beviljande av uppehållstillstånd uppfylls och att utlänningen inte har meddelats inreseförbud.

77 §

Branschvisa uppehållstillstånd för arbetstagare

Uppehållstillstånd för arbetstagare berättigar till att arbeta inom en bransch eller flera. Av särskilda skäl kan uppehållstillstånd för arbetstagare begränsas till arbete i anställning hos en viss arbetsgivare.

78 §

Förhandsbesked om förutsättningarna för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare

På skriftlig ansökan av arbetsgivaren eller uppdragsgivaren ger Arbetskraftsbyrån ett skrift-

ligt förhandsbesked om förutsättningarna för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare i det ärende som ansökan avser. Arbetskraftsbyrån skall ge förhandsbeskedet utan dröjsmål. När uppehållstillstånd för arbetstagare söks skall Arbetskraftsbyrån på arbetsgivarens yrkande iaktta förhandsbeskedet under den tid som nämns i förhandsbeskedet.

Arbete utan uppehållstillstånd för arbetstagare

79 §

Obegränsat arbete med stöd av annat uppehållstillstånd än uppehållstillstånd för arbetstagare

Rätt att förvärvsarbeta har en utlänning som har beviljats permanent uppehållstillstånd eller kontinuerligt uppehållstillstånd på grundval av annat än arbete eller yrkesutövning.

Rätt att förvärvsarbeta har en utlänning som i egenskap av familjemedlem till en utlänning med tillfälligt uppehållstillstånd för arbetstagare eller tillfälligt uppehållstillstånd för näringsidkare har beviljats tillfälligt uppehållstillstånd på grund av familjeband.

Rätt att förvärvsarbeta har en utlänning som har beviljats tillfälligt uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd eller annan humanitär invandring.

Rätt att förvärvsarbeta har en utlänning som har beviljats tidsbegränsat uppehållstillstånd och som

1) sköter ledningsuppgifter på högsta nivå eller mellannivå i ett företag eller utför sakkunniguppdrag som kräver specialkompetens,

2) är idrottare, tränare eller idrottsdomare, om verksamheten är yrkesmässig,

3) arbetar för ett religiöst eller ideologiskt samfund,

4) yrkesmässigt verkar inom området för vetenskap, kultur eller konst med undantag av restaurangmusiker, eller som

5) arbetar i en internationell organisation eller sköter uppgifter som hänför sig till officiellt mellanstatligt arbete.

Rätt att förvärvsarbeta har en utlänning vars arbets- eller uppdragsgivare inte har något verksamhetsställe i Finland, om han eller hon

1) är yrkesmässigt verksam inom masskommunikationsområdet, eller

2) undersöker marknaden, förbereder ett företags etablering i Finland, förhandlar om eller skaffar beställningar eller övervakar hur beställningar verkställs eller sköter andra motsvarande uppgifter.

Rätt att förvärvsarbeta har en utlänning som av utrikesministeriet beviljats uppehållstillstånd för att utföra bygg-, reparations- och underhållsarbete vid en beskickning.

Sådan rätt att arbeta som baserar sig på denna paragraf skall med undantag av uppehållstillstånd enligt 6 mom. antecknas i utlänningens uppehållstillstånd.

80 §

Begränsat arbete med stöd av annat uppehållstillstånd än uppehållstillstånd för arbetstagare

Rätt att förvärvsarbeta har en utlänning som beviljats uppehållstillstånd

1) för studier, om arbetet är arbetspraktik som ingår i examen eller om deltidsarbetet inte överskrider 20 timmar per vecka eller om heltidsarbetet infaller under en tid då egentlig undervisning inte ordnas vid läroanstalten,

2) för att på basis av kallelse eller avtal arbeta som gästande lärare, föreläsare, utbildare, konsult eller forskare, om arbetet pågår högst ett år,

3) för utförande av arbete som ingår i ett leveransavtal om enskilda maskiner, anordningar, produktionslinjer eller expertsystem som importerats till Finland eller som skall exporteras till utlandet, om arbetet pågår högst sex månader,

4) för arbete eller arbetspraktik som ingår i ett mellanstatligt avtal eller medborgarorganisationers utbytesprogram, om arbetet eller praktiken pågår högst 18 månader, eller som sker i form av förflyttning för högst ett år inom företaget av en utlänning som avlagt högskoleexamen,

5) för arbetspraktik av en 18—30-årig utlänning, när utlänningen studerar svenska eller finska vid en utländsk högskola eller när praktik-

branschen motsvarar utlänningens studier eller examen, om arbetspraktiken pågår högst 18 månader, eller

6) med stöd av 51 § på grund av hinder för avlägsnande ur landet, när det har förflutit ett år sedan det första uppehållstillståndet beviljades.

Sådan rätt att arbeta som baserar sig på denna paragraf skall antecknas i samband med utlänningens uppehållstillstånd. Om arbetet överskrider tidsgränserna enligt 1 mom. 1—5 punkten eller om tiden enligt 6 punkten inte har uppfyllts, skall utlänningen ha uppehållstillstånd för arbetstagare.

81 §

Arbete utan uppehållstillstånd

Rätt att förvärvsarbeta utan uppehållstillstånd har en utlänning som

1) på basis av inbjudan eller avtal kommer som tolk, lärare, sakkunnig eller idrottsdomare för högst tre månader,

2) på basis av inbjudan eller avtal kommer som yrkeskonstnär eller idrottare för högst tre månader, inbegripet biträdande personal, servicepersonal och träningspersonal,

3) arbetar som sjöman antingen på ett fartyg som införts i förteckningen över handelsfartyg i utrikesfart eller, efter att ha anställts någon annanstans än i Finland, på ett fartyg som huvudsakligen går i trafik mellan utländska hamnar,

4) kommer för att plocka eller skörda bär, frukter, specialväxter, rotfrukter och grönsaker eller för arbete i anslutning till pälsfarmning i högst tre månader,

5) efter att ha sökt internationellt skydd har vistats i Finland i tre månader, högst tills ansökan avgörs med laga kraft, eller som

6) såsom ordinarie arbetstagare hos ett företag som driver verksamhet i en annan stat inom Europeiska unionen eller i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kommer för att utföra tillfälligt leverans- eller underleveransarbete som omfattas av friheten att tillhandahålla tjänster, om han eller hon i nämnda stat har tillstånd som berättigar till vistelse och arbe-

te och som är i kraft efter det att arbetet i Finland har upphört.

När arbetsgivaren eller uppdragsgivaren inte har något verksamhetsställe i Finland, har en utlänning rätt att förvärsaarbete utan uppehållstillstånd

1) som demonstratör eller filmarbetare i högst tre månader,

2) som en person som hör till personalen på ett motorfordon i utländsk ägo eller besittning, när utlänningen framför ett fordon med vilket en gränsöverskridande transport förs till bestämmelseorten eller hämtas från utgångsorten eller när trafikeringen i Finland hänför sig till regelbunden reguljär trafik mellan orter av vilka åtminstone en är belägen utomlands och utlänningen inte är bosatt i Finland, eller

3) som reseledare för en sällskapsresa från utlandet till Finland.

Om en ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare som gäller samma bransch eller en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd för näringsidkare har gjorts medan det tidigare uppehållstillståndet gällde, får utlänningen fortsätta arbeta tills ansökan har avgjorts.

Förfarande och behöriga myndigheter

82 §

Anhängiggörande av ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare och uppehållstillstånd för näringsidkare

Ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare kan anhängiggöras av en utlänning eller för utlänningens räkning av en arbetsgivare utan särskild fullmakt. Ansökan kan lämnas in till en finsk beskickning, Arbetskraftsbyrån eller polisinspektionen i häradet.

Ansökan om uppehållstillstånd för näringsidkare kan lämnas in till en finsk beskickning eller polisinspektionen i häradet.

83 §

Behörighet att bevilja uppehållstillstånd för arbetstagare

Arbetskraftsbyrån avgör de förutsättningar för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare som anges i 75 § 1 punkten. Arbetskraftsbyrån avgör om arbetet är tillfälligt eller fortgående.

Efter Arbetskraftsbyråns positiva beslut enligt 1 mom. beviljar Utlänningsverket utlänningen ett första uppehållstillstånd för arbetstagare, om inte något annat följer av 75 § 2 punkten. Utlänningsverket avgör om 49 § 1 mom. 3 punkten är tillämplig.

När en utlänning ansöker om fortsatt tillstånd på samma grund som det tidigare tillståndet har beviljats beviljar polisinspektionen i häradet efter Arbetskraftsbyråns positiva beslut enligt 1 mom. ett nytt uppehållstillstånd för arbetstagare, om inte något annat följer av 75 § 2 punkten. Om ansökan gäller samma bransch, verkställer Arbetskraftsbyrån dock inte sådan prövning som avses i 72 § 1 mom.

84 §

Behörighet att bevilja uppehållstillstånd för näringsidkare

En i lagen om Arbetskrafts- och näringscentraler (23/1997) avsedd Arbetskrafts- och näringscentral avgör om de förutsättningar för beviljande av uppehållstillstånd för näringsidkare som anges i 76 § 1 punkten uppfylls. Arbetskrafts- och näringscentralen avgör om näringsidkandet är tillfälligt eller fortgående.

Efter ett positivt beslut enligt 1 mom. av Arbetskrafts- och näringscentralen beviljar Utlänningsverket utlänningen ett första uppehållstillstånd för näringsidkare, om inte något annat följer av 76 § 2 punkten. Utlänningsverket avgör om 49 § 1 mom. 3 punkten är tillämplig.

När en utlänning ansöker om fortsatt tillstånd på samma grund som det tidigare tillståndet har beviljats, beviljar polisinspektionen i häradet efter ett positivt beslut enligt 1 mom. av Arbets-

krafts- och näringscentralen ett nytt uppehållstillstånd för näringsidkare, om inte något annat följer av 76 § 2 punkten.

85 §

Arbetskraftsbyråns övriga behörighet

Arbetskraftsbyrån beslutar om förvägrande av uppehållstillstånd för arbetstagare på de grunder som anges i 187 §.

Arbetskraftsbyrån ger förhandsbesked enligt 78 § om arbetsmarknadsvillkoren för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare.

Behörig för uppgifter som föreskrivs med stöd av denna lag är den Arbetskraftsbyrå inom vars område arbetet utförs. Om arbetet utförs inom flera Arbetskraftsbyråers områden, har den Arbetskraftsbyrå inom vars område arbetet huvudsakligen utförs beslutanderätt. Om arbetet inte är bundet till området för någon Arbetskraftsbyrå, har den Arbetskraftsbyrå inom vars område arbetsgivaren har ett verksamhetsställe beslutanderätt.

86 §

Arbetskyddsmyndighet

I fråga om den tillsyn över löne- och andra anställningsvillkor som Arbetskyddsmyndigheten ansvarar för föreskrivs särskilt.

Om Arbetskyddsmyndigheten har sannolika skäl att misstänka sådant anlitande av utländsk Arbetskraft som saknar tillstånd enligt 47 kap. 6 a § strafflagen (39/1889), utlänningsförseelse enligt 185 § 1 mom. i denna lag eller en utlänningsförseelse av arbetsgivare enligt 186 §, skall Arbetskyddsmyndigheten anmäla saken till polisen.

Arbetskyddsmyndigheten skall vid behov ges tillfälle att närvara och bli hörd när ett brott enligt 2 mom. behandlas vid förundersökning och domstol.

Arbetskyddsmyndigheten övervakar att förpliktelserna enligt 73 § 2 och 4 mom. uppfylls på det sätt som bestäms i lagen om tillsynen över

arbetskyddet och om sökande av ändring i arbetskyddsärenden (131/1973).

6 kap.

Internationellt skydd

Villkor för beviljande av internationellt skydd

87 §

Asyl

En utlänning som vistas i landet beviljas asyl, om han eller hon vistas utanför sitt hemland eller sitt permanenta bosättningsland till följd av att han eller hon känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av sitt ursprung, sin religion, nationalitet eller tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller på grund av sin politiska uppfattning, och om han eller hon på grund av sin fruktan inte vill använda sig av detta lands skydd.

Asyl förvägras en utlänning som har begått eller som av grundad anledning misstänks ha begått

1) brott mot freden, krigsförbrytelse eller brott mot mänskligheten enligt definitionerna i internationella fördrag om sådana brott,

2) annat grovt brott utanför Finland än ett politiskt brott innan han eller hon kom som flykting till Finland, eller

3) en gärning som strider mot Förenta Nationernas syften och principer.

Asyl förvägras en person som kan få skydd eller hjälp av andra organ eller kontor inom Förenta Nationerna än Förenta Nationernas flyktingkommissariat (UNHCR). När skyddet eller hjälpen har upphört utan att personens ställning slutgiltigt har reglerats enligt gällande resolutioner som antagits av Förenta Nationernas generalförsamling har han eller hon rätt att få flyktingstatus. Har personen frivilligt avstått från det skydd som nämns ovan genom att avlägsna sig från skyddsområdet av andra skäl än sådana som hänför sig till behovet av skydd, skall hans eller hennes uppehållsrätt prövas enligt denna lag.

88 §

Behov av skydd

En utlänning som vistas i landet beviljas uppehållstillstånd på grund av behov av skydd trots att villkoren enligt 87 § för beviljande av asyl inte uppfylls, om han eller hon i sitt hemland eller sitt permanenta boplatssland hotas av dödsstraff, tortyr eller någon annan omänsklig behandling eller behandling som kränker människovärdet, eller om han eller hon på grund av en väpnad konflikt eller en miljökatastrof inte kan återvända dit.

Upphållstillstånd på grund av behov av skydd förvägras en utlänning som har begått eller som av grundad anledning misstänks ha begått en gärning som avses i 87 § 2 mom.

89 §

Beviljande av uppehållstillstånd vid tillämpning av uteslutningsklausuler

En utlänning som vistas i Finland och som inte beviljas asyl eller uppehållstillstånd på grund av behov av skydd därför att han eller hon har begått eller av grundad anledning misstänks ha begått en gärning som avses i 87 § 2 mom. beviljas tillfälligt uppehållstillstånd för högst ett år i sänder, om han eller hon inte kan avlägsnas ur landet därför att han eller hon hotas av dödsstraff, tortyr, förföljelse eller någon annan behandling som kränker människovärdet.

90 §

Flyktingkvot

Inom en flyktingkvot kan Finland för omplacering ta emot personer, som UNHCR anser vara flyktingar, eller andra utlänningar som är i behov av internationellt skydd.

Med flyktingkvot avses att sådana utlänningar i behov av internationellt skydd som skall omplaceras tas emot i enlighet med de grunder som fastställts i statsbudgeten för respektive år.

91 §

Uttagning inom ramen för flyktingkvoten

Arbetsministeriet bereder i samarbete med utrikes- och inrikesministeriet ett förslag till statsrådet om regional uttagning inom ramen för flyktingkvoten.

92 §

Villkor för att utlänningar skall upptas i flyktingkvoten

Grunderna för beviljande av uppehållstillstånd inom flyktingkvoten är följande:

- 1) utlänningen är i behov av internationellt skydd med hänsyn till sitt hemland,
- 2) utlänningen behöver omplaceras från det första asyllandet,
- 3) förutsättningarna för mottagande och integration i Finland har bedömts, och
- 4) det inte finns något hinder enligt 36 § för beviljande av uppehållstillstånd.

93 §

Annan humanitär invandring

Statsrådet kan vid sitt allmänna sammanträde besluta att utlänningar skall tas till Finland på särskilda humanitära grunder eller för uppfyllande av internationella förpliktelser.

Förslaget till statsrådets beslut bereds av utrikesministeriet, inrikesministeriet och arbetsministeriet i samarbete.

Asylförfaranden

94 §

Asylförfarandet

Vid asylförfarandet behandlas en ansökan som företetts för en myndighet vid finska gränsen eller på finskt territorium och som grundar sig på ett behov av internationellt skydd.

En utlänning som åberopar risk för kränkning av sina mänskliga rättigheter anses söka asyl, om

han eller hon inte uttryckligen uppger något annat.

I samband med asyلفörfarandet prövas och avgörs beviljande av uppehållsrätt även på andra grunder som framkommer.

95 §

Ansökan om internationellt skydd

En ansökan om internationellt skydd skall lämnas in till polisen eller gränskontrollmyndigheten vid ankomsten till landet eller så snart som möjligt efter det.

Ansökan kan även göras senare, om

- 1) förhållandena i utlänningens hemland eller permanenta bosättningsland har förändrats under den tid han eller hon har varit i Finland,
- 2) utlänningen först senare har kunnat lägga fram en utredning som stöd för ansökan, eller om
- 3) det finns andra motiverade grunder.

96 §

Kort över anhängigt ansökningsärende

För en utlänning som söker internationellt skydd eller tillfälligt skydd eller som kommit till Finland som kvotflykting kan utfärdas ett kort som visar att hans eller hennes ansökningsärende är anhängigt i Finland. Kortet utfärdas av polisen eller gränsbevakningsväsendet.

På kortet antecknas sökandens namn, födelsedatum och medborgarskap, och det förses med ett fotografi. Om sökandens identitet inte har kunnat fastställas, antecknas detta på kortet. Kortet gäller en viss tid i Finland, dock högst tills ärendet har avgjorts genom ett beslut som vunnit laga kraft eller tills personen har lämnat landet eller fått ett resedokument.

Utlänningen skall återlämna kortet när ansökan har avgjorts genom ett beslut som vunnit laga kraft, om han eller hon lämnar landet eller om han eller hon har fått ett resedokument. När kortet har upphört att gälla kan gränskontrollmyndigheten, polisen eller Utlänningsverket omhänderta kortet.

97 §

Asylutredning

Polisen eller gränsbevakningsväsendet utreder identitet, resrutt och inresa för en utlänning som ansöker om uppehållstillstånd på grund av internationellt skydd. När sökandens identitet utreds insamlas personuppgifter om hans eller hennes familjemedlemmar och övriga anhöriga.

Utlänningsverket för ett asylsamtal för att muntligen reda ut de grunder som sökanden uppger för att han eller hon i sitt hemland eller i sitt permanenta bosättningsland är utsatt för förföljelse eller andra rättskränkningar eller hotas av sådana. På begäran av Utlänningsverket kan polisen föra samtalen, om antalet ansökningar har ökat kraftigt eller även annars av särskilda skäl.

Utöver Utlänningsverket kan skyddspolisen föra asylsamtal, om Finlands nationella säkerhet eller internationella förbindelser kräver det.

Under samtalet skall det särskilt utredas hur sökanden förhåller sig till att eventuellt avlägsnas ur landet och sändas till ett säkert asyl- eller ursprungsland samt till att meddelas inreseförbud. Med sökanden skall särskilt utredas på vilka grunder han eller hon anser att staten i fråga inte är säker för honom eller henne. Dessutom skall det utredas om det finns andra grunder än behov av internationellt skydd för att sökanden skall beviljas uppehållsrätt.

98 §

Avgörande av ansökan om internationellt skydd

En ansökan om internationellt skydd behandlas vid normalt eller påskyndat förfarande.

Förutsättningarna för beviljande av uppehållstillstånd bedöms individuellt för varje sökande med beaktande av de utredningar som han eller hon lagt fram om sina förhållanden i staten i fråga samt uppgifter om förhållandena i staten.

Efter att ha fått tillgängliga utredningar skall myndigheten avgöra ärendet till förmån för sökanden på basis av hans eller hennes utsaga, om sökanden till den del det är möjligt har bidragit till att utreda saken och om myndigheten är över-

tygad om att ansökan är trovärdig i fråga om behovet av internationellt skydd.

Om ansökan avslås, beslutas samtidigt att personen skall avvisas eller utvisas, om det i ärendet inte framkommer några sådana särskilda skäl som gör att beslut om avvisning eller utvisning inte skall fattas.

99 §

Säkert asylland

När ansökan avgörs vid asylförfarandet kan som ett säkert asylland för sökanden betraktas en sådan stat som utan geografiska förbehåll har tillträtt och iakttagit konventionen angående flyktingars rättsliga ställning, den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (FördrS 8/1976) samt konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (FördrS 60/1989).

100 §

Säkert ursprungsland

När ansökan avgörs vid asylförfarandet kan som ett säkert ursprungsland för sökanden betraktas en stat där han eller hon inte löper risk att utsättas för förföljelse eller allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna.

Vid bedömningen av ett säkert ursprungsland beaktas särskilt om

1) staten har ett stabilt och demokratiskt samhällssystem,

2) staten har ett oavhängigt och opartiskt rättsväsende samt om nivån på rättskipningen motsvarar de krav som skall ställas på en rättvis rättegång, och om

3) staten har tillträtt och iakttagit de viktigaste internationella konventionerna om mänskliga rättigheter och om det i staten har förekommit allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna.

101 §

Uppenbart ogrundad ansökan

En ansökan kan avslås som uppenbart ogrundad, om

1) den inte motiveras med sådana grunder som nämns i 87 § 1 mom. eller 88 § 1 mom. eller med andra grunder som har anknytning till förbudet mot tillbakasändning eller om påståendena är klart icke-trovärdiga,

2) sökandens uppenbara avsikt är att missbruka asylförfarandet

a) genom att uppsåtligt lämna oriktiga, vilseledande eller bristfälliga uppgifter om omständigheter som är centrala för avgörandet av ansökan,

b) genom att utan godtagbart skäl visa upp förfälskade handlingar,

c) genom att på något annat svikligt sätt försvåra utredningen av grunderna för ansökan, eller

d) genom att i syfte att förlänga sin oberättigade vistelse i landet lämna in ansökan efter det att förfarandet för avlägsnande ur landet har inletts, eller om

3) sökanden har kommit från ett säkert asyl- eller ursprungsland dit han eller hon kan sändas tillbaka och Utlänningsverket inte av vägande skäl har kunnat avgöra ansökan inom den tid som föreskrivs i 104 §.

102 §

Ny ansökan

Med ny ansökan avses en ansökan angående internationellt skydd som en utlänning lämnar in efter att ha meddelats ett negativt beslut av Utlänningsverket eller förvaltningsdomstolen på sin tidigare ansökan medan han eller hon fortfarande vistas i landet eller när han eller hon efter att ha fått ett negativt beslut har lämnat landet för en kort tid.

Om en ny ansökan lämnas in medan ärendet fortfarande är anhängigt, skall de uppgifter som sökanden lägger fram tillställas den myndighet

som behandlar ärendet för att beaktas som ny utredning i det anhängiga ärendet.

En ny ansökan kan avgöras utan nytt asylsamtal.

103 §

Avvisande av ansökan utan prövning och tillämpning av påskyndat förfarande

En ansökan som gäller internationellt skydd kan avvisas utan prövning, om

1) sökanden har kommit från ett i 99 § definierat säkert asyl- eller ursprungsland, där han eller hon har fått eller kunde ha fått sådant skydd som avses i 87 och 88 § och dit han eller hon kan sändas tillbaka, eller om

2) sökanden kan sändas till en annan stat som enligt rådets förordning om bestämmandet av den ansvariga staten är skyldig att pröva hans eller hennes asylansökan.

En ansökan som gäller internationellt skydd kan behandlas vid påskyndat förfarande, om

1) sökanden har kommit från ett i 100 § definierat säkert ursprungsland, där han eller hon inte hotas att bli utsatt för sådan behandling som avses i 87 eller 88 § och dit han eller hon kan sändas tillbaka,

2) ansökan kan anses uppenbart ogrundad i enlighet med 101 §, eller om

3) sökanden har lämnat in en ny ansökan enligt 102 § som inte innehåller några sådana nya grunder för att stanna i landet som påverkar avgörandet av ärendet.

104 §

Förfarande när det är fråga om ett säkert asyl- eller ursprungsland

Om det anses att sökanden har kommit från ett säkert asyl- eller ursprungsland, skall ansökan avgöras inom sju dagar efter det att samtalsprotokollet har färdigställts och uppgiften om färdigställandet har införts i utlänningsregistret.

Till en utlänningsansökan som skall sändas tillbaka till ett säkert asyl- eller ursprungsland skall ges en handling av vil-

ken framgår att hans eller hennes ansökan inte har prövats i sak i Finland.

105 §

Asylansökan av medborgare i Europeiska unionen

Utlänningsverket skall utan dröjsmål underätta inrikesministeriet när en unionsmedborgare har lämnat in en asylansökan, om Utlänningsverket anser att staten i fråga inte är ett säkert ursprungsland för sökanden och inte avgör ansökan med tillämpning av 103 § 2 mom. 1 punkten och 104 §. Inrikesministeriet underrättar rådet om saken.

Flyktingskap

106 §

Flyktingstatus

Flyktingstatus beviljas

1) en utlänning som har fått asyl i Finland,

2) en utlänning som tagits till Finland inom flyktingkvoten och som beviljats uppehållstillstånd på grund av flyktingskap, eller

3) en sådan familjemedlem till en utlänning enligt 1 eller 2 punkten som fått uppehållstillstånd på grund av familjeband och som skall betraktas som flykting.

107 §

Upphörande av flyktingstatus

En persons flyktingstatus upphör, om han eller hon

1) av fri vilja på nytt använder sig av det lands skydd där han eller hon är medborgare,

2) efter att ha förlorat sitt medborgarskap återfår det av egen fri vilja,

3) förvärvar medborgarskap i en annan stat och kan få den statens skydd,

4) av fri vilja bosätter sig i det land som han eller hon flydde från och utanför vilket han eller hon stannade av rädsla för förföljelse, eller

5) uppenbart inte längre är i behov av skydd, eftersom de förhållanden som rådde när han eller hon blev flykting har upphört att råda.

108 §

Återkallande av flyktingstatus

Flyktingstatus återkallas, om sökanden när han eller hon har sökt asyl eller på annat sätt sökt flyktingstatus uppsåtligen eller medvetet har lämnat oriktiga upplysningar som har påverkat beslutet eller hemlighållit omständigheter som skulle ha påverkat beslutet.

Tillfälligt skydd

109 §

Tillfälligt skydd

Tillfälligt skydd kan ges en utlänning som är i behov av internationellt skydd och som inte tryggt kan återvända till sitt hemland eller sitt permanenta boplatsskänksland på grund av att en väpnad konflikt eller någon annan våldssituation eller en miljökatastrof har lett till massflykt från landet eller dess närområden. För att tillfälligt skydd skall kunna ges förutsätts att skyddsbehovet kan bedömas bli kortvarigt. Det tillfälliga skyddet varar sammanlagt högst tre år.

Statsrådet avgör vid sitt allmänna sammanträde vilken befolkningsgrupp som kan ges tillfälligt skydd och för vilken tid uppehållstillstånd kan beviljas på grund av tillfälligt skydd.

110 §

Beviljande av uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd

En utlänning som är i behov av tillfälligt skydd beviljas tillfälligt uppehållstillstånd för högst ett år i sänder.

För att uppehållstillstånd skall kunna beviljas förutsätts inte att utlänningens försörjning är tryggad.

Uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd beviljas inte, om utlänningen anses även-

tyra allmän ordning eller säkerhet eller om det finns grundad anledning att misstänka att han eller hon har gjort sig skyldig till en gärning som avses i 87 § 2 mom.

111 §

Behandling av asylansökningar inlämnade av utlänningar som får tillfälligt skydd

Behandlingen av en utlänningens asylansökan avbryts för den tid uppehållstillstånd som beviljats utlänningen på grund av tillfälligt skydd är i kraft. Asylansökan kan dock behandlas under den tid det tillfälliga skyddet gäller, om grundad anledning framkommer. En asylansökan skall tas upp till behandling, om förfarande för avlägsnande av sökanden ur landet anhängiggörs under den tid det tillfälliga skyddet gäller.

När det tillfälliga skyddet har upphört förfaller behandlingen av en asylansökan, om sökanden inte på Utlänningsverkets skriftliga förfrågan meddelar att han eller hon önskar få sin ansökan behandlad. Utlänningsverket tillställer sökanden förfrågan per post mot mottagningsbevis eller som stämningsdelgivning.

Behandlingen av en asylansökan förfaller, om en utlänning återtar sin ansökan eller flyttar från landet medan han eller hon har ett giltigt uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd eller efter det att tillståndet upphört att gälla.

Beviljande av uppehållstillstånd och behörighet

112 §

Beviljande av tillfälligt uppehållstillstånd

Tillfälligt uppehållstillstånd beviljas en utlänning som

- 1) får tillfälligt skydd med stöd av 109 §,
- 2) tas till Finland på basis av statsrådets beslut enligt 93 §, eller som
- 3) beviljas uppehållstillstånd med stöd av 89 §.

När en utlänning har beviljats tillfälligt uppehållstillstånd enligt 1 mom. 1 punkten, beviljas

hans eller hennes familjemedlemmar uppehållstillstånd för samma tid.

113 §

Beviljande av kontinuerligt uppehållstillstånd

Kontinuerligt uppehållstillstånd beviljas en utlänning som får asyl eller beviljas uppehållstillstånd i egenskap av kvotflykting eller på grund av behov av skydd.

En utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med stöd av 112 § beviljas kontinuerligt uppehållstillstånd efter tre års oavbruten vistelse i landet, om grunderna för beviljande av tillstånd fortfarande föreligger.

När en utlänning har beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd enligt 1 eller 2 mom. eller bor i Finland med stöd av permanent uppehållstillstånd, beviljas hans eller hennes familjemedlemmar kontinuerligt uppehållstillstånd.

Andra anhöriga till en utlänning som avses i 1 mom. beviljas kontinuerligt uppehållstillstånd, om det är oskäligt att vägra uppehållstillstånd därför att personerna i fråga har för avsikt att i Finland fortsätta leva i en sådan fast familjegemenskap som de tidigare levt i eller om de anhöriga är fullständigt beroende av den person som är bosatt i Finland.

114 §

Beviljande av uppehållstillstånd för familjemedlemmar till en person som fått internationellt skydd eller tillfälligt skydd

Familjemedlemmar till en utlänning som fått flyktingstatus, uppehållstillstånd på grund av behov av skydd eller tillfälligt skydd beviljas uppehållstillstånd på grund av familjeband, om

1) anknytningspersonen är bosatt i Finland eller har beviljats uppehållstillstånd för att flytta till Finland, och om

2) sökanden inte anses äventyra allmän ordning och säkerhet, folkhälsan eller Finlands internationella förbindelser.

Om det framkommer sådana omständigheter som nämns i 1 mom. 2 punkten, genomförs en

helhetsbedömning av möjligheterna för anknytningspersonen att i ett tredje land leva i familjegemenskap med sökanden. Vid bedömningen skall familjebandets betydelse för personerna i fråga beaktas.

Om anknytningspersonen har fått uppehållstillstånd på grund av behov av skydd och beviljandet grundar sig på en väpnad konflikt eller miljökatastrof eller om han eller hon har fått uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd, skall vid helhetsbedömningen beaktas att det inte finns något ovillkorligt hinder för att anknytningspersonen återvänder till hemlandet.

För att uppehållstillstånd enligt denna paragraf skall kunna beviljas förutsätts inte att utlänningens försörjning är tryggad.

115 §

Beviljande av uppehållstillstånd för andra anhöriga till en person som fått internationellt skydd eller tillfälligt skydd

Andra anhöriga till en flykting, en utlänning som fått uppehållstillstånd på grund av behov av skydd eller en utlänning som fått tillfälligt skydd beviljas uppehållstillstånd, om det är oskäligt att vägra uppehållstillstånd därför att personerna i fråga har för avsikt att i Finland fortsätta leva i en sådan fast familjegemenskap som de tidigare levt i eller om de anhöriga är fullständigt beroende av den i Finland bosatta anknytningspersonen. Om sökanden anses äventyra allmän ordning och säkerhet, folkhälsan eller Finlands internationella förbindelser, genomförs en helhetsbedömning i enlighet med 114 § 2 mom.

För att uppehållstillstånd skall kunna beviljas förutsätts inte att utlänningens försörjning är tryggad.

116 §

Utlänningsverkets behörighet i anslutning till internationellt skydd

Utlänningsverket

1) beviljar vid asylförfarandet asyl och första uppehållstillstånd på grund av behov av skydd,

2) beviljar första uppehållstillstånd med stöd av 89 §,

3) beviljar första uppehållstillstånd på grund av flyktingskap eller behov av skydd när det gäller utlännningar som tas till Finland inom flyktingkvoten,

4) beviljar första uppehållstillstånd med stöd av 93 § på grund av annan humanitär invandring,

5) beviljar första uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd,

6) beslutar om upphörande och återkallande av flyktingstatus,

7) beslutar på begäran av en annan avtalsslutande stat om mottagande eller återtagande av asylsökande enligt rådets förordning om bestämmandet av den ansvariga staten och begär av en annan avtalsslutande stat motsvarande beslut om mottagande respektive återtagande av asylsökande, och

8) ger en utlännings som skall sändas tillbaka till ett säkert asylsamtal en handling av vilken framgår att hans eller hennes ansökan inte har prövats i sak i Finland.

I ett ärende som avses i 1 mom. 3 punkten fattar Utlänningsverket beslut efter att ha fått utlåtande av skyddspolisens. I övrigt bereds ärendet tillsammans med arbetsministeriet.

117 §

Den lokala polisens behörighet i anslutning till internationellt skydd

Polisinrättningen i häradet beviljar en utlännings nytt tidsbegränsat och permanent uppehållstillstånd på grund av internationellt skydd.

Polisinrättningen i häradet beviljar nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd högst tills den tidsperiod för tillfälligt skydd som angetts av statsrådet upphör.

Om polisen anser att den inte kan bevilja uppehållstillstånd med stöd av 1 eller 2 mom., skall polisen föra ärendet till Utlänningsverket för avgörande.

En utlännings som skall sändas tillbaka till en stat som tillämpar rådets förordning om bestämmandet av den ansvariga staten får av polisin-

rättningen i häradet en passersedel i enlighet med förordningen.

7 kap.

Säkringsåtgärder

118 §

Anmälningsskyldighet

En utlännings kan åläggas att regelbundet anmäla sig hos polisen eller gränskontrollmyndigheten, om det är nödvändigt

1) för att klarlägga förutsättningarna för hans eller hennes inresa, eller

2) för att bereda eller säkerställa verkställigheten av ett beslut om att han eller hon skall avlägsnas ur landet eller annars för att övervaka att utlännings avlägsnar sig.

Anmälningsskyldighet påförs av den myndighet som bereder ett ärende som avses i 1 mom. eller av den myndighet som sköter verkställigheten. Grunderna för anmälningsskyldigheten skall uppges för den anmälningsskyldige.

Anmälningsskyldigheten gäller tills förutsättningarna för inresa har klarlagts, tills ett beslut som gäller avlägsnande ur landet har verkställts eller tills behandlingen av ärendet annars har avslutats. Det skall dock omedelbart bestämmas att anmälningsskyldigheten upphör, när skyldigheten inte längre är nödvändig för att säkerställa beslutsfattandet eller verkställigheten.

119 §

Övriga skyldigheter

På de villkor som anges i 118 § 1 mom. får det bestämmas att utlännings skall överlämna sitt resedokument och sin biljett till polisen eller gränskontrollmyndigheten eller meddela polisen eller gränskontrollmyndigheten var han eller hon är anträffbar.

Beslut i ärendet fattas av den myndighet som avses i 118 § 2 mom. Grunden för beslutet skall uppges för utlännings.

120 §

Ställande av säkerhet

I stället för att påföras de skyldigheter som avses i 118 och 119 § får utlänningen åläggas att ställa en sådan säkerhet hos staten för sina kostnader för vistelse och återresa som myndigheten bestämmer. Beslut om ställande av säkerhet fattas av den myndighet som avses i 118 § 2 mom.

Säkerheten skall frigöras eller återställas när den inte längre behövs för att klarlägga förutsättningarna för utlänningens inresa eller för att bereda eller säkra verkställigheten av ett beslut om att han eller hon skall avlägsnas ur landet. I annat fall skall säkerheten användas för att täcka utlänningens kostnader för vistelse eller återresa. Den del av säkerheten som inte används för kostnaderna skall omedelbart återställas.

121 §

Villkor för tagande i förvar

I stället för de säkringsåtgärder som avses i 118—120 § kan det bestämmas att en utlänning skall tas i förvar, om

1) det med hänsyn till utlänningens personliga och övriga förhållanden finns grundad anledning att anta att han eller hon genom att hålla sig undan eller på annat sätt förhindrar eller avsevärt försvårar beslutsfattande som gäller honom eller henne själv eller verkställigheten av beslut som gäller avlägsnande ur landet,

2) tagande i förvar är nödvändigt för att utreda utlänningens identitet då den är oklar, eller om

3) det med hänsyn till utlänningens personliga och övriga förhållanden finns grundad anledning att anta att han eller hon gör sig skyldig till brott i Finland.

För att en utlänning skall kunna tas i förvar på grund av oklar identitet förutsätts att han eller hon vid behandlingen av ärendet har gett otillförlitliga upplysningar eller vägrat lämna upplysningar eller att det annars framkommer att identiteten inte kan anses vara klar.

122 §

Tagande i förvar av minderåriga

Innan en person som inte har fyllt 18 år tas i förvar skall en företrädare för socialmyndigheten höras.

123 §

Beslut om tagande i förvar och placering av utlänningar som tagits i förvar

Beslut om tagande i förvar fattas av en tjänsteman som hör till befälet vid polisinrättningen i häradet eller vid centralkriminalpolisen, skyddspolisen eller rörliga polisen. Om kortvarigt förvar som varar högst 48 timmar kan beslut fattas också av chefen för juridiska avdelningen vid staben för gränsbevakningsväsendet, en gränsbevakningsman med minst majors grad, områdeschefen vid en gränsbevaknings- eller sjöbevakningssektion eller chefen för en gränskontrollavdelning. Den som tagits i förvar eller hans eller hennes lagliga företrädare skall meddelas grunden för tagandet i förvar.

En utlänning som tagits i förvar skall så snart som möjligt placeras i en sådan förvarsenhet som avses i lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter (116/2002).

En i 1 mom. avsedd tjänsteman kan fatta beslut om exceptionell placering av en i förvar tagen utlänning i polisens häkteslokaler, om

1) förvarsenheterna tillfälligt är fullsatta, eller

2) utlänningen tas i förvar långt från den närmaste förvarsenheten, varvid förvaret får fortgå högst fyra dygn.

En person som inte har fyllt 18 år får placeras i polisens häkteslokaler endast om också hans eller hennes vårdnadshavare eller någon annan myndig familjemedlem har tagits i förvar i polisens häkteslokaler.

I fråga om utlänningar som placerats i polisens häkteslokaler tillämpas lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter. För att ordningen och säkerheten

skall kunna upprätthållas i häkteslokalerna kan i fråga om utlänningarna dock 5, 6, 6a och 7 § lagen om rannsakningsfängelse (615/1974) tillämpas till den del det är nödvändigt om de åtgärder som avses i nämnda paragrafer är förenliga med grunderna för att utlänningarna tagits i förvar.

124 §

Anmälan om förvar och domstolsbehandling

Den tjänsteman som har beslutat om tagande i förvar eller om exceptionell placering enligt 123 § 3 mom. skall utan dröjsmål och senast dagen efter tagandet i förvar anmäla saken till tingsrätten på den ort där förvaret sker, eller i brådsakande fall till någon annan tingsrätt enligt vad som bestäms närmare genom förordning av justitieministeriet. Anmälan får göras per telefon eller elektroniskt. En telefonanmälan skall utan dröjsmål tillställas tingsrätten i skriftlig form.

Ett ärende som gäller förvar eller sådan exceptionell placering som avses i 123 § 3 mom. 1 punkten skall utan dröjsmål och senast inom fyra dygn efter åtgärden tas upp i tingsrätten. I de fall som avses i momentets 2 punkt skall ärendet tas upp utan dröjsmål och senast ett dygn efter anmälan.

I ärenden som gäller tagande i förvar är tingsrätten domför med ordföranden ensam. Sammanträdet kan hållas även vid en annan tidpunkt och på en annan plats än vad som bestäms om tingsrättens sammanträde.

Vid beräkningen av de frister som avses i denna paragraf tillämpas inte 5 § lagen om beräkning av laga tid (150/1930).

125 §

Förfarandet i tingsrätten

Den tjänsteman som har beslutat om tagande i förvar och om sådan exceptionell placering som avses i 123 § 3 mom. eller en tjänsteman som förordnats av honom eller henne skall vara närvarande när ärendet behandlas i tingsrätten.

Vid behandlingen av ärendet skall tingsrätten föreläggas en utredning om förutsättningarna för tagande i förvar och för exceptionell placering av den utlänning som tagits i förvar. Den utlänning som hålls i förvar skall hämtas till tingsrätten och vid tingsrättens sammanträde höras om förutsättningarna för tagande i förvar och den exceptionella placeringen.

Behandlingen av ärendet kan uppskjutas endast av särskilda skäl. Förvaret fortsätter till följande behandling av ärendet, om inte tingsrätten bestämmer något annat.

126 §

Tingsrättens beslut

Tingsrätten skall bestämma att en utlänning som tagits i förvar genast skall frigges, om förutsättningar för förvar saknas. I beslutet skall nämnas grunden för tagande i förvar eller förflyttning. Beslutet skall avkunnas så snart behandlingen har avslutats.

Om tingsrätten bestämmer att den som har tagits i förvar fortfarande skall hållas i förvar, skall det bestämmas att han eller hon skall förpassas till en plats som avses i 123 § 2 eller 3 mom. Om det inte längre finns förutsättningar för att hålla utlänningen kvar på en plats där rannsakningsfångar förvaras, skall tingsrätten bestämma att utlänningen skall sändas tillbaka till förvarslokalen för utlänningar.

Om någon annan tingsrätt än tingsrätten på förvaringsorten beslutar att en utlänning som tagits i förvar fortfarande skall hållas i förvar eller förflyttas, skall den utan dröjsmål underrätta tingsrätten på förvaringsorten om sitt beslut.

127 §

Frigivning av den som har tagits i förvar

Den myndighet som behandlar ärendet skall förordna att den som har tagits i förvar genast skall frigges när det inte längre finns förutsättningar för förvar.

Har en tingsrätt beslutat att den som tagits i förvar fortfarande skall hållas i förvar, skall

myndigheten utan dröjsmål göra en anmälan om frigivningen till tingsrätten på förvaringsorten. Anmälan kan göras per telefon eller elektroniskt. En telefonanmälan skall utan dröjsmål tillställas tingsrätten i skriftlig form.

128 §

Ny behandling i tingsrätten

Har det inte beslutats att en utlänning som tagits i förvar skall frigges, skall tingsrätten på förvaringsorten på eget initiativ på nytt ta upp ett ärende som gäller förvar eller exceptionell placering enligt 123 § 3 mom. Ärendet skall tas upp senast två veckor efter varje beslut genom vilket tingsrätten har bestämt att den som tagits i förvar fortfarande skall hållas i förvar på vederbörande placeringsställe.

129 §

Ändringssökande i fråga om tagande i förvar

I myndighetens och tingsrättens beslut om tagande i förvar får ändring inte sökas genom besvär.

Den som tagits i förvar får anföra klagan över tingsrättens beslut. För klagan gäller ingen tidsfrist. Klagan skall behandlas i brådskande ordning.

130 §

Skyldighet att styrka sin identitet och lämna upplysningar om sin vistelse

En utlänning skall på uppmaning av polisen eller någon annan myndighet som behandlar hans eller hennes ärende visa upp sitt resedokument eller på något annat tillförlitligt sätt styrka sin identitet.

En utlänning skall på kallelse infinna sig hos polisen, gränskontrollmyndigheten eller Utlänningsverket för att lämna behövliga upplysningar om sin vistelse.

En utlänning som inte är unionsmedborgare eller en därmed jämförbar person skall anmäla sig hos myndigheterna inom tre dygn efter inre-

san. Närmare bestämmelser om anmälan kan utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

131 §

Upptagande av signalement

Polisen eller gränskontrollmyndigheten får för identifiering och registrering ta fingeravtryck, fotografier samt andra signalement på en utlänning

1) som har ansökt om asyl eller uppehållstillstånd på grund av behov av skydd eller tillfälligt skydd,

2) som har ansökt om uppehållstillstånd på grund av familjeband,

3) som har fått uppehållstillstånd i egenskap av en utlänning som tagits till Finland inom flyktkvoten,

4) som enligt beslut skall avvisas eller utvisas, eller

5) vars identitet är oklar.

De i 1 mom. avsedda signalementen införs i ett register som polisen för. Uppgifterna skall hållas åtskilda från signalementen för personer som är misstänkta för brott. Uppgifterna avförs med iakttagande av 9 § lagen om utlänningsregistret (1270/1997).

Personuppgifter som avses i 1 mom. kan utan hinder av sekretessbestämmelserna för identifiering av en utlänning lämnas ut till en utländsk myndighet med beaktande av personuppgiftslagen (523/1999).

132 §

Omhändertagande av resedokument

Polisen, gränskontrollmyndigheten, Utlänningsverket eller en finsk beskickning får omhänderta sådana resedokument som företes eller innehas av utlänningar och som är felaktiga, förfalskade eller som är avsedda att användas för att lämna oriktiga personuppgifter.

Polisen eller gränskontrollmyndigheten får förrätta kroppsvisitation för att omhänderta handlingar som en utlänning innehar.

Felaktiga eller förfälskade resedokument som omhändertagits av polisen eller gränskontrollmyndigheten sänds till kriminaltekniska laboratoriet vid centralkriminalpolisen. Resedokument avsedda att användas för att lämna oriktiga personuppgifter kan sändas till den aktuella statens beskickning. I samband med avvisning kan resedokument sändas också till myndigheterna i den mottagande staten.

Förfälskade resedokument eller resedokument avsedda att användas för att lämna oriktiga personuppgifter och vilka omhändertagits vid en finsk beskickning kan sändas till den myndighet som beviljat resedokumentet.

När omhändertagna resedokument sänds till en myndighet i en främmande stat får säkerheten för den som sökt internationellt skydd eller för hans eller hennes anhöriga inte äventyras.

I beslut som gäller omhändertagande av resedokument får ändring inte sökas särskilt genom besvär.

133 §

Registrering av invandrare vid massinvandring

Om antalet invandrare undantagsvis är så stort att det inte är möjligt att vid sedvanligt förfarande klarlägga förutsättningarna för inresa och registrera invandrarna, kan statsrådet vid allmänt sammanträde besluta att invandrare i fråga om vilka förutsättningarna för inresa är oklara eller identiteten är oklar, för registrering skall föras till en flyktingsluss som avses i 6 a § lagen om främjande av invandrares integration samt mottagande av asylsökande (493/1999).

Statsrådet fattar beslutet för en bestämd tid, likväl för högst tre månader.

Polisen eller gränskontrollmyndigheten eller, under deras tillsyn, en tjänsteman som inrikesministeriet förordnat för uppgiften får i samband med registreringen ta upp i 131 § 1 mom. avsedda signalement på invandrarna. Under tiden för registreringen skall invandrarna uppehålla sig i flyktingslussen, om inte skäl som hän-

för sig till deras hälsotillstånd eller någon annan viktig personlig orsak förutsätter något annat.

Registreringen skall utföras utan dröjsmål.

8 kap.

Resedokument som beviljas utlänningar i Finland

134 §

Beviljande av främlingspass

Främlingspass kan beviljas en utlänning som befinner sig i Finland, om han eller hon inte kan få pass av en myndighet i sitt hemland eller om han eller hon är statslös eller om det finns andra särskilda skäl att bevilja främlingspass.

En utlänning som har fått uppehållstillstånd på grund av behov av skydd beviljas främlingspass.

En utlänning som har fått uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd beviljas främlingspass, om han eller hon inte har något giltigt resedokument.

En utlänning som befinner sig utomlands och som har uppehållstillstånd i Finland beviljas främlingspass för återresa till Finland i stället för ett främlingspass eller resedokument för flykting som förkommit eller förstörts.

Främlingspass kan beviljas för högst tio år eller dess giltighetstid kan förlängas med högst tio år från tidpunkten för beviljandet. En utlänning som befinner sig utomlands kan dock beviljas främlingspass för högst en månad.

135 §

Beviljande av resedokument för flykting

Resedokument för flykting beviljas utlänningar som erhållit flyktingstatus som avses i 106 § och vars flyktingstatus inte upphört eller återkallats.

Resedokument för flykting kan beviljas för högst tio år eller dess giltighetstid förlängas med högst tio år från tidpunkten för beviljandet.

136 §

Anteckning om oklar identitet

Om utlänningens identitet inte har kunnat fastställas, görs en anteckning om detta i främlingspasset eller resedokumentet för flykting.

137 §

Överlämnande av resedokument som en utlänning innehar

En utlänning skall överlämna de resedokument som han eller hon innehar till Utlänningsverket innan ett främlingspass eller resedokument för flykting lämnas ut till honom eller henne.

138 §

Indragning av främlingspass och resedokument för flykting

Ett främlingspass eller ett resedokument för flykting dras in, om

- 1) innehavaren har fått ett annat resedokument eller det har visat sig att han eller hon har något annat resedokument,
- 2) innehavaren har fått finskt medborgarskap,
- 3) innehavarens uppehållstillstånd har återkallats eller förfallit, eller om
- 4) handlingen har förkommit.

Ett främlingspass eller ett resedokument för flykting kan indras, om

- 1) det har förstörts eller om anteckningarna i det har ändrats,

- 2) det sedan passet eller dokumentet beviljades har framkommit omständigheter som vid prövning av om ett sådant pass eller dokument kan beviljas sannolikt skulle ha lett till att det hade förvägrats, eller om

- 3) passet eller dokumentet används eller innehas av någon annan än den som det har beviljats.

Ett resedokument för flykting dras dessutom in, om innehavaren inte längre är flykting eller om ansvaret för flyktingen har övergått på en annan stat.

139 §

Behörighet att bevilja och indra främlingspass och resedokument för flykting

Utlänningsverket beslutar om beviljande och indragning av främlingspass och resedokument för flykting när det gäller utlänningar som befinner sig i Finland.

Finska beskickningar beslutar, efter att ha hört Utlänningsverket, om beviljande av främlingspass när det gäller utlänningar som befinner sig utomlands.

Polisinrättningen i häradet beslutar om förlängning av giltighetstiden för främlingspass och resedokument för flykting.

140 §

Omhändertagande av främlingspass och resedokument för flykting

Ett främlingspass och ett resedokument för flykting omhändertas av myndigheten när beslut om indragning av det har fattats.

En handling kan tillfälligt omhändertas av myndigheten innan beslut om indragning har fattats, om handlingen har förstörts eller om anteckningarna i den har ändrats eller om handlingen används eller innehas av någon annan än den som handlingen har beviljats.

I beslut om omhändertagande av handlingar får ändring inte sökas särskilt genom besvär.

141 §

Behörighet att omhänderta främlingspass eller resedokument för flykting

Ett främlingspass eller ett resedokument för flykting får omhändertas av polisen, gränskontrollmyndigheten, Utlänningsverket eller en finsk beskickning.

För omhändertagande av främlingspass eller resedokument för flykting kan kroppsvisitation förrättas.

Ett omhändertaget främlingspass eller resedokument skall utan dröjsmål sändas till Utlänningsverket.

9 kap.

Avlägsnande ur landet

Definitioner

142 §

Avvisning

Med *avvisning* avses i denna lag

1) att en utlännings inresa hindras vid gränsen när han eller hon kommer till landet

a) med visum,

b) utan visum,

c) utan uppehållstillstånd, eller

d) med uppehållstillstånd som har beviljats utomlands och han eller hon kommer till landet första gången under tillståndets giltighetstid, eller

2) att en utlänning som kommit till landet utan uppehållstillstånd avlägsnas ur landet, om han eller hon efter inresan inte har beviljats uppehållstillstånd eller om uppehållstillståndshandling inte har utfärdats för honom eller henne eller uppehållsrätten inte har registrerats efter inresan så som bestäms i denna lag.

143 §

Utvisning

Med *utvisning* avses i denna lag att en utlänning avlägsnas ur landet när

1) utlänningen vistas i landet med stöd av tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd som beviljats av en finsk myndighet,

2) utlänningen vistas i landet och hans eller hennes vistelse har registrerats på det sätt som avses i denna lag, eller

3) utlänningen fortfarande vistas i landet efter det att hans eller hennes uppehållstillstånd, registrerade vistelse eller uppehållstillståndshandling inte längre gäller.

144 §

Inreseförbud

Med *inreseförbud* avses i denna lag ett förbud för viss tid eller tills vidare att komma till en Schengenstat eller flera.

Gemensamma bestämmelser om avlägsnande ur landet

145 §

Hörande

En utlänning samt hans eller hennes make som befinner sig i Finland eller en därmed jämförbar person skall ges tillfälle att bli hörd i ett sådant ärende avseende avvisning, utvisning eller meddelande av inreseförbud som berör honom eller henne.

146 §

Helhetsbedömning

När avvisning och utvisning samt meddelande av inreseförbud i anslutning till dem samt inreseförbudets längd prövas skall hänsyn tas till de omständigheter som beslutet grundar sig på samt sådana omständigheter och förhållanden i sin helhet som annars inverkar på saken. Vid bedömningen skall särskilt avseende fästas vid barnets bästa och skyddet för familjelivet. Sådana omständigheter som annars skall beaktas vid bedömningen är åtminstone hur länge och i vilket syfte utlänningen har vistats i landet samt karaktären hos det uppehållstillstånd som beviljats utlänningen och utlänningens band till Finland. Om en avvisning eller utvisning eller ett inreseförbud i anslutning till dem baserar sig på utlänningens brottsliga verksamhet skall hänsyn tas till hur allvarlig gärningen är samt till den olägenhet, skada eller fara som orsakats allmän eller enskild säkerhet.

När meddelande av inreseförbud och dess längd prövas skall det dessutom beaktas om utlänningen har band till Finland eller någon annan Schengenstat som avser familjen eller arbe-

tet och vilkas skötsel oskäligt skulle försvåras av ett inreseförbud. Vid prövning av ett meddelande av inreseförbud för en utlänning vars ansökan om internationellt skydd har avvisats utan prövning eller avslagits kan beaktas även de omständigheter som legat till grund för att ansökan avvisats utan prövning eller avslagits samt om utlänningen genom sin verksamhet väsentligt försökt försvåra behandlingen av asylansökan.

147 §

Förbud mot tillbakasändning

Ingen får avvisas eller utvisas till ett område där han eller hon kan bli utsatt för dödsstraff, tortyr, förföljelse eller annan behandling som kränker människovärdet eller till ett område från vilket han eller hon kan bli sänd till ett sådant område.

Grunder för avlägsnande ur landet och inreseförbud

148 §

Avvisningsgrunder

En utlänning får avvisas, om

1) han eller hon inte uppfyller de villkor för inresa som anges i 11 §,

2) han eller hon vägrar lämna nödvändiga upplysningar om sin identitet eller resa eller uppsåtligen lämnar oriktiga upplysningar om dem,

3) han eller hon vid ansökan om visum eller uppehållstillstånd uppsåtligen har lämnat sådana oriktiga upplysningar om sin identitet eller resa som påverkat beviljandet av visum eller uppehållstillstånd,

4) han eller hon under sin korta vistelse i Finland har gjort sig oförmögen att ta hand om sig själv,

5) det finns grundad anledning att misstänka att han eller hon kommer att skaffa sig inkomster på ett oärligt sätt,

6) det finns grundad anledning att misstänka att han eller hon kommer att sälja sexuella tjänster,

7) han eller hon utan tillstånd till gränsövergång har överskridit gränsen utanför ett gränsövergångsställe eller via ett gränsövergångsställe då detta har varit stängt,

8) det på grund av ett utdömt fängelsestraff eller annars av grundad anledning kan misstänkas att han eller hon kommer att göra sig skyldig till ett brott för vilket i Finland föreskrivits fängelsestraff eller kan misstänkas göra sig skyldig till upprepade brott,

9) han eller hon har dömts till straff för ett brott under sin vistelse i Finland,

10) det med hänsyn till hans eller hennes tidigare verksamhet eller annars finns grundad anledning att misstänka att han eller hon i Finland kommer att bedriva verksamhet som äventyrar den nationella säkerheten eller Finlands förhållanden till en främmande stat, eller om

11) det har fattats ett sådant beslut om avvisning eller utvisning av honom eller henne som avses i artiklarna 1—3 i rådets direktiv 2001/40/EG om ömsesidigt erkännande av beslut om avvisning eller utvisning av medborgare i tredje land.

Även en sådan utlänning kan avvisas som kommit till landet utan uppehållstillstånd och vars vistelse i Finland skulle kräva visum eller uppehållstillstånd, men som inte sökt eller beviljats ett sådant.

149 §

Utvisningsgrunder

En utlänning som har haft uppehållstillstånd får utvisas ur landet, om

1) han eller hon vistas i landet utan uppehållstillstånd, när ett sådant krävs,

2) han eller hon konstaterats ha gjort sig skyldig till ett brott för vilket det föreskrivna maximistraffet är fängelse i minst ett år, eller om han eller hon konstaterats ha gjort sig skyldig till upprepade brott,

3) han eller hon genom sitt uppträdande har visat att han eller hon är farlig för andras säkerhet, eller om

4) han eller hon i Finland har bedrivit, eller det med hänsyn till hans eller hennes tidigare verksamhet eller annars finns grundad anledning att misstänka att han eller hon i Finland börjar bedriva verksamhet som äventyrar den nationella säkerheten eller Finlands förhållanden till en främmande stat.

På den grund som föreskrivs i 1 mom. 2 punkten får även en sådan utlänning utvisas som med stöd av 3 kap. 4 § strafflagen inte dömts till straff såsom otillräckelig.

En flykting får utvisas på de grunder som avses i 1 mom. 2—4 punkten. Flyktingen får dock inte utvisas till sitt hemland eller permanenta boplatssland, om han eller hon fortfarande är i behov av internationellt skydd när det gäller detta land. En flykting får utvisas endast till en stat som samtycker till att ta emot honom eller henne.

150 §

Meddelande och återkallande av inreseförbud

En utlänning kan meddelas inreseförbud i samband med ett beslut som gäller avvisning eller utvisning.

Inreseförbud meddelas för högst fem år eller tills vidare. En utlänning som dömts till straff för ett till arten grovt eller yrkesmässigt brott kan meddelas inreseförbud tills vidare.

Inreseförbudet meddelas som ett nationellt förbud, om utlänningen har ett sådant uppehållstillstånd i en annan Schengenstat som inte återkallas.

Ett inreseförbud kan återkallas på grund av ändrade förhållanden eller av någon annan viktig personlig orsak.

Behöriga myndigheter

151 §

Polisen och gränskontrollmyndigheten

Polisen eller gränskontrollmyndigheten skall vidta åtgärder för att avvisa eller utvisa en utlänning, om utlänningen inte uppfyller villkoren för inresa eller vistelse i landet. Polisen eller gränskontrollmyndigheten kan fatta beslut om avvisning inom tre månader från utlänningens inresa. Efter denna tid skall polisen eller gränskontrollmyndigheten göra en framställning till Utlänningsverket om avvisning eller utvisning av utlänningen, om Utlänningsverket inte redan har vidtagit åtgärder för att avlägsna utlänningen ur landet.

Polisen eller gränskontrollmyndigheten kan meddela en utlänning inreseförbud för högst två år när utlänningen avvisas på en grund som anges i 148 § 1 mom. 5—8 punkten.

Polisen eller gränskontrollmyndigheten skall göra en framställning till Utlänningsverket om avvisning av en utlänning, om polisen eller gränskontrollmyndigheten inte själv är behörig att avvisa utlänningen eller om den bedömer att utlänningen bör meddelas inreseförbud för en längre tid än två år. Polisen eller gränskontrollmyndigheten kan göra en framställning till Utlänningsverket om avvisning av en utlänning också när ärendet med tanke på tillämpningen av 148 § är av betydelse i andra liknande fall.

152 §

Utlänningsverket

Utlänningsverket beslutar om avvisning på framställning av polisnärheten i häradet eller gränskontrollmyndigheten eller på eget initiativ.

Utlänningsverket beslutar alltid om avvisning, om över tre månader har förflutit från utlänningens inresa eller om utlänningen har ansökt om uppehållstillstånd på grund av internationellt skydd eller tillfälligt skydd.

Utlänningsverket beslutar om utvisning på framställning av polisnärheten i häradet eller gränskontrollmyndigheten eller på eget initiativ.

Utlänningsverket kan meddela en utlänning inreseförbud för viss tid eller tills vidare. Utlänningsverket beslutar om återkallande av inreseförbud.

10 kap.

Vistelse i fråga om medborgare i Europeiska unionen och därmed jämförbara personer

153 §

Kapitlets tillämpningsområde

Detta kapitel tillämpas på unionsmedborgare och därmed jämförbara personer samt på deras familjemedlemmar och andra anhöriga. Med unionsmedborgare jämställs medborgare i Island, Liechtenstein, Norge och Schweiz.

154 §

Unionsmedborgares familjemedlemmar

Familjemedlemmar till en unionsmedborgare är

- 1) maken,
- 2) barnen, om de inte fyllt 21 år eller är beroende av unionsmedborgaren för sin försörjning,
- 3) föräldrarna, om de är beroende av unionsmedborgaren för sin försörjning,
- 4) sådana barn till unionsmedborgarens make som inte har fyllt 21 år eller är beroende av denne för sin försörjning,
- 5) föräldrarna till unionsmedborgarens make, om de är beroende av denne för sin försörjning.

Om en i Finland bosatt unionsmedborgare är ett minderårigt barn, är barnets vårdnadshavare familjemedlem.

Vid tillämpningen av denna lag jämställs med makar sådana personer av samma kön vilkas partnerskap har registrerats. Med makar jämställs också personer, oavsett kön, som fortlöpande lever i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden.

155 §

Unionsmedborgares inresa och vistelse

En unionsmedborgare som reser in eller vistas i Finland skall ha giltigt identitetsbevis eller pass. Av familjemedlemmar och andra anhöriga som inte är unionsmedborgare kan krävas visum, om den anhörige är medborgare i en stat av vilkas medborgare visum krävs enligt rådets förordning.

156 §

Allmän ordning och säkerhet samt folkhälsan

Förutom vad som föreskrivs i 155 § är ett villkor för unionsmedborgares inresa och vistelse i landet att de eller deras familjemedlemmar eller andra anhöriga inte anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan.

Förhindrande av inresa eller avlägsnande ur landet med hänsyn till allmän ordning och säkerhet skall grunda sig på utlänningens eget uppförande, medan enbart tidigare domar i brottmål inte får utgöra en grund för detta.

157 §

Nordiska medborgares inresa och vistelse

Medborgare i Danmark, Island, Norge och Sverige har rätt att resa in i landet utan pass direkt från dessa stater och att vistas i Finland utan att registrera sin uppehållsrätt och utan en permanent uppehållstillståndshandling.

Medborgare i Danmark, Island, Norge och Sverige skall på ett tillförlitligt sätt kunna styrka sin identitet och sitt medborgarskap.

En nordisk medborgare som kommer till Finland i annat än kortvarigt syfte skall registrera sin vistelse på basis av ett internordiskt flyttningsbetyg på det sätt som föreskrivs i 3 § förordningen om hemkommun (351/1994).

158 §

Kortvarig vistelse i fråga om unionsmedborgare

Unionsmedborgare får vistas i Finland i högst tre månader utan att registrera sin uppehållsrätt. En arbetssökande unionsmedborgare får även efter detta vistas i Finland under en rimlig tid utan att registrera sin uppehållsrätt, om han eller hon alltjämt söker arbete och har faktiska möjligheter att få arbete.

159 §

Registrering av unionsmedborgares uppehållsrätt

Unionsmedborgare skall registrera sin uppehållsrätt senast när deras rätt att vistas i Finland på basis av 158 § upphör. Registreringen av uppehållsrätten förutsätter att unionsmedborgaren uppfyller villkoren i 155 och 156 § och

1) bedriver ekonomisk verksamhet i egenkap av avlönad arbetstagare eller självständig yrkesutövare,

2) har tillräckliga medel och vid behov en sjukförsäkring, så att han eller hon inte under vistelsen i Finland behöver ty sig till utkomststöd enligt lagen om utkomststöd eller därmed jämförbara förmåner, eller

3) har antagits som studerande vid en läroanstalt i Finland och har tillräckliga medel för vistelsen och vid behov en sjukförsäkring.

Upphållsrätten för en familjemedlem till en unionsmedborgare registreras, om också familjemedlemmen är unionsmedborgare.

Upphållsrätten för en annan anhörig till en unionsmedborgare registreras, om också den anhöriga är unionsmedborgare och om en vägran att registrera uppehållsrätten skulle vara oskälig därför att dessa har för avsikt att i Finland fortsätta leva i en sådan fast familjegemenskap som de tidigare levit i eller därför att den anhöriga är fullständigt beroende av sin i Finland bosatta anhöriga.

En förutsättning för registrering av uppehållsrätten för familjemedlemmar och andra anhöriga till sådana unionsmedborgare som avses i

1 mom. 2 eller 3 punkten är att den anhöriga har tillräckliga medel för vistelsen och vid behov en sjukförsäkring. Upphållsrätten för en nordisk medborgares familjemedlem registreras dock trots att hans eller hennes försörjning inte är tryggad. En förutsättning för registrering av uppehållsrätten för någon annan anhörig till en nordisk medborgare är att han eller hon har tillräckliga medel för vistelsen och vid behov en sjukförsäkring.

160 §

Verkan av arbetsoförmåga och arbetslöshet på en registrerad uppehållsrätt för unionsmedborgare

I fall som avses i 159 § 1 mom. 1 punkten kvarstår den registrerade uppehållsrätten för en unionsmedborgare, trots att denne har upphört med sin verksamhet som avlönad arbetstagare eller självständig yrkesutövare, om han eller hon tillfälligt blivit arbetsoförmögen på grund av sjukdom eller olycksfall eller arbetslös av skäl som inte beror på honom eller henne själv.

En registrerad uppehållsrätt kvarstår i två år, om arbetslösheten fortgår och den beror på skäl som är oberoende av unionsmedborgaren.

161 §

Upphållstillståndshandling för familjemedlemmar och andra anhöriga

För en unionsmedborgares familjemedlem som inte är unionsmedborgare utfärdas på ansökan en uppehållstillståndshandling för familjemedlem, om anknytningspersonen uppfyller villkoren i 155 och 156 § samt 157 § 3 mom. eller 159 § 1 mom.

För en sådan annan anhörig till en unionsmedborgare som inte är unionsmedborgare utfärdas på ansökan en uppehållstillståndshandling för annan anhörig, om anknytningspersonen uppfyller villkoren i 155 och 156 § samt 157 § 3 mom. eller 159 § 1 mom. och om vägran att bevilja uppehållsrätt skulle vara oskälig därför att anknytningspersonen och den anhöriga har för av-

sikt att i Finland fortsätta att leva i en sådan fast familjegemenskap som de tidigare levit i eller därför att den anhöriga är fullständigt beroende av anknytningspersonen.

Av familjemedlemmar och andra anhöriga till sådana unionsmedborgare som avses i 159 § 1 mom. 2 eller 3 punkten förutsätts att de har tillräckliga medel för vistelsen och vid behov en sjukförsäkring. En uppehållstillståndshandling för familjemedlem när det gäller en nordisk medborgares familjemedlem beviljas dock trots att hans eller hennes försörjning inte är tryggad. En förutsättning för beviljande av uppehållstillståndshandling för en annan anhörig till en nordisk medborgare är att han eller hon har tillräckliga medel för vistelsen och vid behov en sjukförsäkring.

För unionsmedborgares familjemedlemmar och andra anhöriga utfärdas en uppehållstillståndshandling som är i kraft fem år, om inte uppehållsrätt söks för kortare tid. Om vistelsen dock bedöms pågå kortare tid än ett år, kan uppehållstillståndshandlingen utfärdas för den tid vistelsen beräknas pågå.

162 §

Permanent uppehållstillståndshandling

För unionsmedborgare eller deras familjemedlemmar eller andra anhöriga utfärdas på ansökan en permanent uppehållstillståndshandling, när de har bott i Finland i fyra år utan avbrott. Boendet anses vara oavbrutet, om sökanden har vistats i Finland under minst hälften av tiden om fyra år.

För personer som vistas i Finland i syfte att studera utfärdas inte permanent uppehållstillståndshandling.

163 §

Undantag från villkoren för erhållande av permanent uppehållstillståndshandling

I ett sådant fall som avses i 162 § 1 mom. beviljas unionsmedborgare på ansökan permanent uppehållsrätt och för honom eller henne utfär-

das en permanent uppehållstillståndshandling som avser detta innan kravet på fyra års oavbruten vistelse har uppfyllts, om en avlönad arbetstagare eller en självständig yrkesutövare

1) när han eller hon upphör att arbeta har uppnått en ålder som berättigar till ålderspension och har arbetat eller bedrivit sin verksamhet i Finland under minst de senast förflutna 12 månaderna samt har bott i Finland i minst tre år utan avbrott,

2) har upphört att arbeta på grund av varaktig arbetsoförmåga efter att ha bott i Finland i två år utan avbrott, eller

3) efter att ha arbetat och bott i Finland i tre år utan avbrott har börjat arbeta i en annan medlemsstat inom EU men fortfarande är bosatt i Finland och regelbundet återvänder till Finland dagligen eller minst en gång i veckan.

Om arbetsoförmågan enligt 1 mom. 2 punkten beror på ett olycksfall i arbetet eller en yrkessjukdom som ger unionsmedborgare rätt till lagstadgad pension i Finland, har boendetidens längd ingen betydelse när uppehållstillståndshandlingen utfärdas.

För erhållande av en permanent uppehållstillståndshandling med stöd av 1 mom. 1 eller 2 punkten räknas sökanden i fråga till godo också de perioder i arbete som har infallit i en annan medlemsstat. Av personens egen vilja oberoende arbetslöshetsperioder som Arbetskraftsbyrån har registrerat eller perioder som avbrutit yrkesutövningen av skäl som är oberoende av sökanden samt frånvaroperioder som berott på sjukdom eller olycksfall anses utgöra perioder i arbete.

Parten har rätt att varaktigt stanna i landet med stöd av 1 mom. 1 och 2 punkten samt 2 mom. inom två år från det att han eller hon erhållit denna rätt. Under denna period kan personen i fråga resa ut ur landet utan att förlora sin rätt att vistas varaktigt i landet.

De villkor som i 1 mom. 1 punkten uppställs för boendets och arbetets varaktighet och de villkor som i momentets 2 punkt uppställs för boendets varaktighet tillämpas inte, om sökandens make är finsk medborgare eller har förlorat sitt

finska medborgarskap till följd av att han eller hon ingått äktenskap med sökanden.

Familjemedlemmar till en sådan avlönad arbetstagare eller självständig yrkesutövare som har fått permanent uppehållsrätt med stöd av 1 eller 2 mom. har permanent uppehållsrätt i Finland.

Om en arbetstagare eller yrkesutövare avlider medan han eller hon deltar i arbetslivet men före erhållandet av en permanent uppehållsrätt som baserar sig på 1 eller 2 mom., har hans eller hennes familjemedlemmar som vistas i Finland rätt att varaktigt stanna i Finland, om

1) arbetstagaren eller yrkesutövaren bott i Finland i två år utan avbrott före dödsfallet,

2) arbetstagarens eller yrkesutövarens död berott på ett olycksfall i arbetet eller en yrkesjukdom, eller

3) den avlidna arbetstagarens eller yrkesutövarens make förlorat sitt finska medborgarskap till följd av att han eller hon ingått äktenskap med arbetstagaren eller yrkesutövaren.

164 §

Arbete

Den som har uppehållsrätt enligt detta kapitel har obegränsad rätt att utföra förvärvsarbete utan uppehållstillstånd för arbetstagare.

165 §

Återkallande av registrering av uppehållsrätten och återkallande av uppehållstillståndshandling

En registrering av uppehållsrätten och en tidsbegränsad uppehållstillståndshandling återkallas, om

1) den vars uppehållsrätt har registrerats eller för vilken utfärdats en tidsbegränsad uppehållstillståndshandling varaktigt har flyttat bort från Finland,

2) den vars uppehållsrätt har registrerats eller för vilken utfärdats en tidsbegränsad uppehållstillståndshandling i varaktigt syfte har vistats utanför Finland i två år utan avbrott,

3) de förutsättningar utifrån vilka uppehållsrätten registrerats eller en tidsbegränsad uppehållstillståndshandling har utfärdats inte längre finns, eller

4) den vars uppehållsrätt har registrerats eller för vilken utfärdats en tidsbegränsad uppehållstillståndshandling anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan.

En permanent uppehållstillståndshandling återkallas i de fall som avses i 1 mom. 1, 2 eller 4 punkten eller om sökanden vid ansökan om permanent uppehållstillståndshandling medvetet har lämnat oriktiga uppgifter som inverkat på beslutet eller hemlighållit någon omständighet som skulle ha inverkat på beslutets innehåll.

Den som flyttat bort från Finland kan inom två år från utflyttningen ansöka om att uppehållstillståndshandlingen eller registreringen av uppehållsrätten inte återkallas. Om ansökan bifalls, skall av beslutet framgå den tid inom vilken åtgärder för återkallande inte vidtas.

166 §

När en registrering av uppehållsrätten och när en uppehållstillståndshandling upphör att gälla

En registrering av uppehållsrätten eller en uppehållstillståndshandling upphör att gälla, när den vars uppehållsrätt registrerats eller för vilken en tidsbegränsad uppehållstillståndshandling har utfärdats utvisas ur landet eller blir finsk medborgare.

167 §

Grunderna för avvisning av unionsmedborgare och deras familjemedlemmar samt andra anhöriga

En unionsmedborgare eller en familjemedlem eller någon annan anhörig till honom eller henne kan avvisas, om hans eller hennes uppehållsrätt inte har registrerats eller någon uppehållstillståndshandling inte har utfärdats för honom eller henne, samt om

1) han eller hon inte uppfyller de inresevillkor som anges i 155 och 156 §,

2) han eller hon en kort tid efter inresan, på grund av avsaknad av sådana tillräckliga medel som han eller hon förutsatts ha, har blivit tvungen att ty sig till utkomststöd enligt lagen om utkomststöd eller därmed jämförbara förmåner, eller

3) en fortsatt vistelse i Finland skulle förutsätta registrering av uppehållsrätten eller utfärdande av en uppehållstillståndshandling, men villkoren för registrering av uppehållsrätten eller utfärdande av uppehållstillståndshandlingen inte uppfylls.

168 §

Grunderna för utvisning av unionsmedborgare och deras familjemedlemmar samt andra anhöriga

Unionsmedborgare vars uppehållsrätt har registrerats eller för vilken har utfärdats en permanent uppehållstillståndshandling kan utvisas, om registreringen av hans eller hennes uppehållsrätt eller hans eller hennes permanenta uppehållstillståndshandling har återkallats eller om unionsmedborgaren anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan.

Unionsmedborgares familjemedlemmar eller andra anhöriga för vilka utfärdats en permanent uppehållstillståndshandling eller en uppehållstillståndshandling för familjemedlem eller annan anhörig kan utvisas, om ingen ny uppehållstillståndshandling har utfärdats för honom eller henne eller om hans eller hennes uppehållstillståndshandling har återkallats eller om familjemedlemmen eller den anhöriga anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan.

169 §

Grunderna för avvisning och utvisning av nordiska medborgare

En medborgare i Danmark, Island, Norge eller Sverige vars flyttning till Finland inte har registrerats på basis av ett internordiskt flyttningsbetyg kan avvisas, om han eller hon anses även-

tyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan.

En medborgare i Danmark, Island, Norge eller Sverige vars flyttning till Finland har registrerats på basis av ett internordiskt flyttningsbetyg kan utvisas, om han eller hon anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan.

170 §

Meddelande och återkallande av inreseförbud

Om en unionsmedborgare eller en familjemedlem eller någon annan anhörig till denne avlägsnas ur landet på grund av att personen i fråga anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan, kan ett högst 15 år långt inreseförbud meddelas i avvisnings- eller utvisningsbeslutet.

Inreseförbudet kan på ansökan återkallas helt eller delvis, om omständigheterna förändrats eller det finns något annat viktigt personligt skäl.

171 §

Behöriga myndigheter

Polisinrättningen i häradet registrerar uppehållsrätten i utlänningsregistret samt utfärdar en tidsbegränsad respektive permanent uppehållstillståndshandling.

Polisinrättningen i häradet återkallar en registrerad uppehållsrätt samt en tidsbegränsad respektive permanent uppehållstillståndshandling.

Utlänningsverket beslutar om meddelande av inreseförbud med stöd av 170 §.

Vad som bestäms i 151 och 152 § gäller myndigheternas behörighet vid det beslutsfattande som gäller avlägsnande ur landet.

172 §

Verkställighet av avlägsnande ur landet av unionsmedborgare och deras familjemedlemmar samt andra anhöriga

Om någon avvisas med stöd av 167 § 1 punkten eller 169 § 1 mom. kan avvisningsbeslutet

verkställas omedelbart trots att ändring har sökts, om ärendet på goda grunder är brådskande, såvida inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat.

Om någon avvisas med stöd av 167 § 2 eller 3 punkten kan avvisningsbeslutet verkställas tidigast 30 dagar efter det att beslutet har delgivits den som skall avvisas. Om ett beslut som har fattats med stöd av 167 § 3 punkten grundar sig på att den som beslutet gäller anses äventyra allmän ordning och säkerhet och om ärendet på goda grunder är brådskande, kan beslutet verkställas omedelbart trots att ändring har sökts, såvida inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat.

Om någon utvisas med stöd av 168 § eller 169 § 2 mom. kan utvisningsbeslutet verkställas efter det att ärendet har avgjorts genom beslut som vunnit laga kraft.

När ett avvisnings- eller utvisningsbeslut med samtycke av den som skall avvisas eller utvisas verkställs innan beslutet vunnit laga kraft tillämpas 202 §.

Vid delgivningen av ett avvisnings- eller utvisningsbeslut skall anges den tid inom vilken den som skall avvisas eller utvisas skall avlägsna sig ur landet. Under denna tid kan beslutet inte verkställas genom myndighetsåtgärder.

11 kap.

Transportörers skyldigheter och påföljdsavgift

173 §

Kontrollskyldighet för transportörer

Transportörer skall försäkra sig om att utlänningar som de transporterar till Finland från länder utanför Schengenområdet luft-, land- eller sjövägen eller per järnväg och som varken är unionsmedborgare eller därmed jämförbara personer har ett sådant resedokument som krävs för inresa samt ett sådant visum eller uppehållstillstånd som krävs.

174 §

Anmälnings- och övervakningsskyldighet för fordonsförare och transportörer

Föraren av ett fordon som anländer eller avgår från Finland skall till gränskontrollmyndigheten vid in- respektive utresestället lämna uppgifter om personerna i fordonet. Befälhavaren för ett fartyg eller luftfartyg samt ägaren eller innehavaren av ett tåg eller något annat trafikmedel eller dennes företrädare skall till gränskontrollmyndigheten vid in- eller utresestället lämna en passagerar- och besättningsförteckning eller i övrigt uppgifter om trafikmedlets personal och passagerare samt övriga personer i trafikmedlet. Uppgifterna kan lämnas via teknisk anslutning.

Av passagerar- och besättningsförteckningen skall framgå personernas släkt- och förnamn, födelsedatum, kön och medborgarskap för varje person som antecknats i förteckningen samt trafikmedlets nationalitet och registeruppgifter samt ankomst- och avgångsorten.

En fordonsförare, befälhavaren för ett fartyg eller luftfartyg samt transportörens företrädare i något annat trafikmedel är skyldiga att övervaka att ingen som saknar rätt därtill tar sig in i landet utan gränskontrollmyndighetens samtycke. En fartygsbefälhavare skall i förväg underrätta gränskontrollmyndigheten om fripassagerare som påträffats ombord.

175 §

Återtransportskyldighet

Om en utlänning avvisas, är den transportör som transporterat utlänningen till Finland skyldig att transportera honom eller henne

- 1) till det land där han eller hon medtogs för transport,
- 2) till det land som utfärdat det resedokument som utlänningen använt under resan, eller
- 3) till vilket som helst land där personens inresa är garanterad.

Vad som föreskrivs i 1 mom. gäller transportören också när en medborgare i tredje land som

reser genom finskt territorium vägras inresa, samt om

1) någon annan transportör som varit påtänkt för transport av utlänningen till destinationslandet vägrar att transportera honom eller henne, eller

2) myndigheterna i destinationslandet har avisat utlänningen, och denne har återsänts till Finland.

Om gränskontrollmyndigheten har tillåtit en utlännings inresa, har transportören inte längre den skyldighet som föreskrivs i 1 mom., om inte utlänningen vid gränsen sökt asyl eller uppehållstillstånd på grund av behov av skydd eller tillfälligt skydd.

176 §

Kostnaderna för återtransport

Om en avvisad utlänning inte har medel för återresan, är transportören skyldig att ordna transporten på egen bekostnad. Om omedelbar transport inte är möjlig, svarar transportören förutom för kostnaderna för utlännings återresa också för kostnaderna för vistelsen i Finland.

Om utlänningen har lämnat ett transportmedel och stannat i landet utan ett sådant resedokument, visum eller uppehållstillstånd som krävs eller utan tillräckliga medel för vistelsen i landet, är transportören skyldig att ersätta statens kostnader för utlännings vistelse i landet och för avvisningen. Om utlänningen har lämnat ett fartyg och stannat i landet, är fartygets befälhavare samt redaren och den expeditionsrörelse som redaren har anlitat skyldiga att solidariskt ersätta kostnaderna.

177 §

Följeslagare

Polisen eller gränskontrollmyndigheten kan, när den verkställer avlägsnandet av en utlänning ur landet, förordna behövligt antal följeslagare, om trafikmedlets säkerhet eller verkställigheten av ett beslut som gäller avlägsnande ur landet kräver det. En följeslagare kan förordnas också

om utlänningen avlägsnar sig ur landet frivilligt utan beslut som gäller avlägsnande ur landet. Den transportör som sköter transporten av utlänningen kan framställa begäran om förordnande av följeslagare.

Ändring i myndighetens beslut om förordnande av följeslagare får inte sökas särskilt genom besvär.

178 §

Kostnader för följeslagare

Om utlänningen avvisas vid gränsen och detta beror på avsaknad av ett sådant resedokument, visum eller uppehållstillstånd som krävs eller brist på tillräckliga medel för vistelsen i landet och utlänningen behöver en följeslagare, är transportören skyldig att betala också kostnaderna för följeslagaren. Transportören har inte rätt till ersättning av staten för transportkostnaderna.

Den skyldighet för transportören att betala kostnaderna för följeslagaren som föreskrivs i 1 mom. tillämpas också om utlänningen har sökt asyl vid gränsen och beslut om avvisning fattas inom tre månader från inresan.

Om myndigheten utan begäran av transportören följer en utlänning i ett sådant fall som inte avses i 1 eller 2 mom., svarar polisen eller gränskontrollmyndigheten för kostnaderna för följeslagaren.

179 §

Påföljdsavgift för transportör

En transportör som bryter mot 173 § påförs en påföljdsavgift (*påföljdsavgift för transportör*). Avgiften utgör 3 000 euro per person som transporterats.

Avgift påförs inte, om

1) transportören visar att han iakttagit skyldigheten att försäkra sig om att utlänningen vid medtagandet för transport haft ett sådant resedokument samt ett sådant visum eller uppehållstillstånd som krävs,

2) det resedokument, visum eller uppehållstillstånd som krävs har visat sig vara förfalskat och förfalskningen inte har kunnat urskiljas klart,

3) transporten av en person utan ett sådant resedokument, visum eller uppehållstillstånd som krävs har berott på ouppmärksamhet som med beaktande av samtliga omständigheter är ursäktlig, eller

4) om det i övrigt, med hänsyn till omständigheterna skulle vara oskäligt att påföra avgift.

180 §

Hörande av transportören

Transportören eller dennes företrädare skall innan påföljdsavgiften för transportör påförs ges tillfälle att skriftligen avge en förklaring inom en tidsfrist som inte får vara kortare än två veckor.

181 §

Påförande av påföljdsavgift för transportör

Påföljdsavgiften för transportör påförs i samband med gränskontrollen av kommandören eller biträdande kommandören för den gräns- eller sjöbevakningssektion eller chefen för den gräns- eller sjöbyrå inom vars verksamhetsområde överträdelsen av 173 § har konstaterats. Om polisen har varit gränskontrollmyndighet, påförs påföljdsavgiften för transportör av en tjänsteman som ingår i befälet för polisinrättningen i häradet. Om tullmyndigheten har utgjort gränskontrollmyndighet, påförs påföljdsavgiften för transportör av chefen för tulldistriktet eller chefen för tulldistriktets övervakningsenhet.

Påföljdsavgiften för transportör skall betalas till staten.

Avgiften fastställs i beslutet. Ett lagakraftvunnet beslut verkställs såsom en lagakraftvunnen dom.

182 §

Avlyftande av påföljdsavgift för transportör

Den myndighet som påfört en påföljdsavgift för transportör skall avlyfta avgiften, om

1) en utlänning får stanna i landet därför att uppehållstillstånd beviljas honom eller henne på grund av flyktingskap, behov av skydd eller tillfälligt skydd, eller

2) en transportör döms till straff med stöd av 17 kap. 8 § strafflagen för ordnande av olaglig inresa.

183 §

Betalningstid

Påföljdsavgiften för transportör skall betalas inom en månad från beslutets delfäende.

På en påföljdsavgift som förfallit till betalning och som inte har betalats senast på förfalldagen uppbärs dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. räntelagen (633/1982).

184 §

Verkställighet

Verkställigheten av påföljdsavgiften för transportör sköts av rättsregistercentralen.

Rättsregistercentralen skall underrättas om ett beslut av en myndighet eller domstol genom vilket påföljdsavgiften har sänkts eller avlyfts.

Rättsregistercentralen skall utan ansökan återbetala en påföljdsavgift som betalats utan grund.

12 kap.

Straffbestämmelser

185 §

Utlänningsförseelse

En utlänning som

1) uppsåtligen vistas i landet utan ett sådant resedokument, visum eller uppehållstillstånd som krävs,

2) uppsåtligen olovligt utför förvärvsarbete eller idkar näring, eller

3) uppsåtligen eller av grov oaktsamhet försummar att fullgöra en anmälningsskyldighet som ålagts med stöd av 118 §, någon annan skyldighet som ålagts med stöd av 119 § eller en sådan kallelse att infinna sig för att lämna upplysningar om sin vistelse som utfärdats med stöd av 130 §,

skall för *utlänningsförseelse* dömas till böter.

För utlänningsförseelse döms även den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet försummar sin skyldighet enligt 174 eller 175 §.

186 §

Utlänningsförseelse av arbetsgivare

En arbetsgivare eller dennes företrädare som

1) uppsåtligen eller av oaktsamhet i sin tjänst håller en utlänning som inte har rätt att utföra förvärvsarbete,

2) uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar en myndighet oriktiga eller vilseledande uppgifter om en utlännings villkor i arbetet eller arbetsuppgifter och om de krav som dessa ställer, eller

3) uppsåtligen eller av grov oaktsamhet försummar sin skyldighet enligt 73 § 3 mom.,

skall, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs på något annat ställe i lag, för *utlänningsförseelse av arbetsgivare* dömas till böter.

Fördelningen av straffansvaret mellan en arbetsgivare och en uppdragsgivare bestäms enligt 74 §. Bestämmelser om fördelningen av

straffansvaret mellan en arbetsgivare och dennes företrädare finns i 47 kap. 7 § strafflagen.

187 §

Vägran att bevilja uppehållstillstånd för arbetstagare

Arbetskraftsbyrån kan fatta beslut om att uppehållstillstånd för arbetstagare inte beviljas i fråga om anställning hos en sådan arbetsgivare eller uppdragsgivare som själv eller via en företrädare har lämnat en myndighet sådana oriktiga eller vilseledande uppgifter som avses i 186 § 1 mom. 2 punkten. Beslut som gäller detta fattas för viss tid eller tills vidare. Beslut kan inte fattas, om straff dömts ut för gärningen.

188 §

Anlitande av utländsk arbetskraft som saknar tillstånd

Bestämmelser om straff för anlitande av utländsk arbetskraft som saknar tillstånd finns i 47 kap. 6 a § strafflagen.

189 §

Ordnande av olaglig inresa

Bestämmelser om straff för ordnande av olaglig inresa finns i 17 kap. 8 § strafflagen.

13 kap.

Rättsskydd

190 §

Besvär

I beslut som fattats av Utlänningsverket, polisen, gränskontrollmyndigheten och Arbetskraftsbyrån och som avses i denna lag får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

191 §

Besvärsförbud

I följande beslut som fattats med stöd av denna lag får ändring inte sökas genom besvär:

1) beslut om beviljande av visum, ändring av visumets giltighetstid eller de i visumet antecknade vistelsedagarna, återkallande av visum eller anmälan om grunderna för visumbeslut,

2) beslut av utrikesministeriet om beviljande av uppehållstillstånd för en person som ingår i personalen vid en utländsk beskickning i Finland eller dennes familjemedlem eller beslut om återkallande av ett sådant uppehållstillstånd,

3) beslut om beviljande av uppehållstillstånd för en utlänning som tas till Finland inom flyktingvoten,

4) beslut om beviljande av uppehållstillstånd på grund av annan humanitär invandring,

5) beslut om beviljande av uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd under pågående behandling av en asylansökan,

6) beslut om beviljande av tillstånd till gränsövergång enligt 12 § 2 mom.,

7) beslut där en asylansökan har konstaterats förfalla med stöd av 111 § 2 mom.,

8) beslut där ett ärende har konstaterats förfalla till följd av att sökanden har återtagit sin ansökan eller sannolikt flyttat bort från Finland,

9) förhandsbesked som Arbetskraftsbyrån gett med stöd av 78 §.

Domstolen kan, när den behandlar besvär om beslut om avlägsnande ur landet, utan hinder av 1 mom. 1 punkten ta upp till behandling som accessorisk fråga i anslutning till huvudsaken ett visumavgörande som ingår i det beslut som överklagats.

192 §

Behörig förvaltningsdomstol

Behörig att behandla besvär som avses i 190 § är den förvaltningsdomstol inom vars domkrets den myndighet som fattat beslutet har sitt verksamhetsområde eller verksamhetsställe. Om verksamhetsområdet för den myndighet som fat-

tat beslutet omfattar hela landet, är behörig förvaltningsdomstol den inom vars domkrets parten är bosatt.

I ett ärende som gäller beviljande av uppehållstillstånd på grund av familjeband är den behöriga förvaltningsdomstolen den inom vars domkrets den familjemedlem som söker ändring i ärendet eller som i övrigt skall höras i ärendet är bosatt. Om sådana familjemedlemmar är bosatta inom olika domkretsar i Finland, är Helsingfors förvaltningsdomstol behörig förvaltningsdomstol.

I ett ärende som gäller uppehållstillstånd för arbetstagare och uppehållstillstånd för näringsidkare är behörig förvaltningsdomstol den inom vars domkrets sökanden är bosatt. Om sökanden inte är bosatt i Finland, är Helsingfors förvaltningsdomstol behörig förvaltningsdomstol i ett ärende som gäller uppehållstillstånd för näringsidkare. I ett ärende som gäller uppehållstillstånd för arbetstagare är behörig förvaltningsdomstol den inom vars domkrets den arbetsgivare som avses i ansökan har sitt verksamhetsställe.

Helsingfors förvaltningsdomstol är behörig att behandla besvär som anförs av personer som är bosatta utomlands, om ärendet inte på det sätt som avses i 2 eller 3 mom. är förknippat med någon person eller arbetsgivare som är bosatt i Finland.

193 §

Anförande av besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol

Över beslut av Utlänningsverket anförs besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol om beslutet gäller

1) ansökan om asyl eller om uppehållstillstånd på grund av behov av skydd,

2) avslag på ansökan om erhållande av tillfälligt skydd,

3) avlägsnande ur landet, meddelande av inreseförbud eller återkallande av resedokument som utfärdats i Finland och beslutet anknyter till beslut om avslag som fattats vid asylförfarande eller förfarande som gäller tillfälligt skydd,

4) upphörande av flyktingstatus och därtill hörande återkallande av resedokument för flykting.

5) återkallande av flyktingstatus och därtill hörande återkallande av resedokument för flykting.

Helsingfors förvaltningsdomstol kan i sammansättning med en domare behandla besvär som gäller ett sådant ärende som avses i 103 §.

194 §

Arbetsgivares rätt att anföra besvär

En arbetsgivare har rätt att anföra besvär över beslut om uppehållstillstånd för arbetstagare till den del det är fråga om villkor enligt 75 § 1 punkten vilka arbetskraftsmyndigheten avgör.

195 §

Utlänningsverkets rätt att anföra besvär

Utlänningsverket har rätt att överklaga beslut av förvaltningsdomstolen genom vilka beslut av Utlänningsverket har upphävts eller ändrats.

196 §

Anförande av besvär hos högsta förvaltningsdomstolen

I sådana beslut av förvaltningsdomstolen som avses i denna lag får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen meddelar besvärstillstånd. Tillstånd kan meddelas, om det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller med hänsyn till en enhetlig rättstillämpning är av vikt att ärendet prövas av högsta förvaltningsdomstolen eller om det finns något annat vägande skäl att meddela tillstånd.

197 §

Ingivande av besvärsskrift

En besvärsskrift skall ges in till den myndighet som fattat beslutet. Myndigheten skall utan

dröjsmål tillställa förvaltningsdomstolen sitt eget utlåtande och de handlingar som legat till grund för ärendets avgörande.

I asylärenden får besvärsskriften ges in även till Helsingfors förvaltningsdomstol eller polisen. Utlänningsverket skall omedelbart efter att ha underrättats om besvären tillställa förvaltningsdomstolen de handlingar som verkets beslut baserat sig på.

Utomlands får en besvärsskrift ges in till en finsk beskickning. En person som tagits i förvar får ge sin besvärsskrift till den som ansvarar för förvarsloken. Den som tagit emot besvärsskriften skall se till att besvärsskriften utan dröjsmål tillställs den myndighet som fattat beslutet. På samma gång skall förvaltningsdomstolen underrättas om de besvär som anförts.

198 §

Besvärsskriften i besvärstillståndsärenden

Vid ansökan om besvärstillstånd skall besvärsskriften ges in till högsta förvaltningsdomstolen.

Besvärsskriften kan ges in till en finsk beskickning, om den som söker ändring inte längre vistas i Finland. En person som tagits i förvar får ge sin besvärsskrift till den som ansvarar för förvarsloken. Den som tagit emot besvärsskriften skall utan dröjsmål tillställa högsta förvaltningsdomstolen besvärsskriften.

199 §

Avgörande av ansökan om verkställighet

Förvaltningsdomstolen kan avgöra en ansökan om förbud mot eller avbrytande av verkställighet på föredragning i sammansättning med en domare. Beslut kan fattas utan sådana handlingar som getts in av myndigheterna, om de omständigheter som behövs för avgörande av ärendet framgår av besvärsskriften eller på något annat sätt.

I förvaltningsdomstolens beslut i ett ärende som gäller förbud mot eller avbrytande av verk-

ställighet får ändring inte sökas särskilt genom besvär.

Högsta förvaltningsdomstolen kan likaså avgöra en ansökan om förbud mot eller avbrytande av verkställighet på föredragning i sammansättning med en domare. Ansökan kan under de förutsättningar som anges i 1 mom. avgöras utan handlingarna i ärendet.

200 §

Verkställbarhet

Ett i denna lag avsett beslut om avlägsnande ur landet får inte verkställas förrän beslutet har vunnit laga kraft, om inte något annat föreskrivs i denna lag. Ansökan om besvärstillstånd hos högsta förvaltningsdomstolen hindrar inte verkställigheten av ett beslut, om inte högsta förvaltningsdomstolen bestämmer något annat.

Ett lagakraftvunnet beslut eller ett beslut som enligt denna lag är verkställbart i övrigt får dock inte verkställas, om det finns skäl att misstänka att tillbakasändningen av en utlänning till ursprungslandet eller något annat land utsätter honom eller henne för en sådan fara som avses i 147 §.

201 §

Verkställighet av beslut om avvisning

Ett avvisningsbeslut kan verkställas trots att det överklagats, om inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat. Ett beslut av Utlänningsverket om avvisning när en utlänning har ansökt om uppehållstillstånd på grund av internationellt skydd eller tillfälligt skydd, får dock inte verkställas förrän beslutet har vunnit laga kraft, om inte något annat föreskrivs i 2 eller 3 mom.

Om ett avvisningsbeslut har fattats med stöd av 103 § 1 mom. 2 punkten eller med stöd av 103 § 2 mom. 3 punkten kan beslutet verkställas efter det att beslutet delgetts sökanden, om inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat.

Ett beslut som med stöd av 103 § 1 mom. 1 punkten har fattats om avvisning av en utlän-

ning som kommit från ett säkert asylland, med stöd av 103 § 2 mom. 1 punkten om avvisning av en utlänning som kommit från ett säkert ursprungsland, eller med stöd av 103 § 2 mom. 2 punkten om avvisning av en sådan utlänning vars ansökan har ansetts som uppenbart ogrundad, kan verkställas tidigast den åttonde dagen efter det att beslutet har delgetts sökanden, om inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat. Före verkställigheten skall det säkerställas att tidsfristen har omfattat minst fem vardagar.

202 §

Samtycke till verkställighet

Ett avvisnings- eller utvisningsbeslut kan verkställas innan det vunnit laga kraft, om den som skall avvisas eller utvisas i två ojäviga vittnens närvaro meddelar att han eller hon samtycker till verkställigheten och undertecknar en anteckning om detta i beslutet.

14 kap.

Särskilda bestämmelser

203 §

Tolkning och översättning

Myndigheten skall ordna tolkning eller skaffa översättning, om utlänningen i fråga inte behärskar det språk, finska eller svenska, som enligt språklagen (423/2003) skall användas hos myndigheten eller om han eller hon på grund av handikapp eller sjukdom inte kan bli förstådd

1) i ett ärende som behandlas vid asylförfarande,

2) i ett ärende som gäller avvisning eller utvisning, eller

3) i ett ärende som kan anhängiggöras på myndighetens initiativ.

Myndigheten kan, för utredande av ärendet eller tryggnad av en parts rättigheter, ordna tolkning eller skaffa översättning också i andra ärenden än de som avses i 1 mom.

Bestämmelser om förvaltningsdomstolens skyldighet att ordna tolkning eller skaffa översättning ingår i förvaltningsprocesslagen.

Myndighetens eller domstolens skyldighet att skaffa översättning eller ordna tolkning gäller inte sådant material som inte inverkar på ärendets behandling.

En part har rätt att få information om innehållet i ett beslut som gäller honom eller henne på sitt modersmål eller på ett språk som det finns grundad anledning att anta att han eller hon förstår. Informationen skall ges genom tolkning eller översättning.

204 §

Delgivningssätt

Delgivningen av beslut som fattats med stöd av denna lag verkställs som vanlig delgivning eller bevislig delgivning eller som offentlig delgivning på det sätt som bestäms närmare i denna lag. På delgivningen av myndighetsbeslut tillämpas i övrigt förvaltningslagen, om inte något annat bestäms i denna lag.

På delgivningen av förvaltningsdomstolarnas beslut tillämpas 55 § förvaltningsprocesslagen, om inte något annat bestäms i denna lag.

På den elektroniska delgivningen av myndighets- och domstolsbeslut och andra handlingar tillämpas lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003).

205 §

Delgivning i Finland

Vanlig delgivning verkställs genom brev. Mottagaren anses ha fått del av beslutet sju dagar efter brevet avsändande, om inget annat visas. Saken anses dock ha kommit till Utlänningsverkets kännedom den dag då brevet anlänt. Vanlig delgivning får användas vid beslut som är positiva för sökanden.

Delgivningen skall i övrigt verkställas per post mot mottagningsbevis. Beslutet kan på begäran också överlämnas till mottagaren eller dennes företrädare. Över delgivningen skall här-

vid upprättas ett skriftligt intyg av vilket framgår delgivningens verkställare och mottagare samt tidpunkten för delgivningen.

Om myndigheten anser att anledning därtill finns, kan delgivningen verkställas som stämningssdelgivning. Beträffande stämningssdelgivning gäller i tillämpliga delar vad som bestäms i 11 kap. rättegångsbalken. Stämningssdelgivningen verkställs av polisen eller gränskontrollmyndigheten. I ett ärende som gäller internationellt skydd skall delgivningen dock alltid verkställas som stämningssdelgivning.

Om delgivningens mottagare håller sig undan eller undviker delgivning eller om hans eller hennes vistelseort är okänd i övrigt, tillämpas bestämmelsen om mellanhandsdelgivning i 61 § förvaltningslagen.

206 §

Delgivning utomlands

Delgivning till utlandet verkställs enligt denna lag eller enligt lagstiftningen i den främmande staten i fråga, om inte något annat följer av internationella fördrag och förpliktelser som är bindande för Finland.

Delgivning till utlandet får verkställas genom att beslutet sänds per post till den adress som utlänningen i fråga uppgett. Vid delgivningen är det tillåtet att använda vanligt brev, om beslutet är positivt för sökanden. Om inget annat visas anses sökanden ha fått del av beslutet senast den trettionde dagen efter det att handlingen postades. I övrigt skall vid delgivning som sker per post tillämpas ett internationellt förfarande med mottagningsbevis eller något annat bevisligt förfarande som är möjligt i staten i fråga.

Om utlänningen inte har uppgett sin adress i utlandet, kan delgivningen verkställas genom att beslutet skickas genom utrikesministeriets förmedling till den finska beskickningen i den stat där utlänningen är medborgare eller vistas. En tjänsteman vid beskickningen skall upprätta ett skriftligt intyg över delgivningen av vilket framgår delgivningens verkställare respektive mottagare samt tidpunkten för delgivningen. Om beslutet inte kan överlämnas till utlänningen eller

dennes företrädare, skall den myndighet som fattat beslutet underrättas om att delgivningen inte kunnat verkställas.

Om en delgivning till utlandet inte går att verkställa, delges handlingen i Finland genom offentlig delgivning på det sätt som därom bestäms i 62 § förvaltningslagen. I ett ärende som gäller internationellt skydd kan offentlig delgivning dock inte ske.

207 §

Lämnande av kontaktinformation

Den vars sak myndigheten behandlar är skyldig att tillställa myndigheten sin kontaktinformation och meddela förändringar i den.

208 §

Information till minoritetsombudsmannen

Minoritetsombudsmannen skall informeras om de beslut enligt denna lag som gäller beviljande av uppehållstillstånd på grund av internationellt skydd eller tillfälligt skydd eller avvisning eller utvisning av en utlänning. Minoritetsombudsmannen skall också utan dröjsmål informeras om beslut om tagande i förvar av en utlänning. På minoritetsombudsmannens begäran skall han eller hon också informeras om andra beslut enligt denna lag.

Bestämmelser om minoritetsombudsmannens rätt att få uppgifter finns i 7 § lagen om minoritetsombudsmannen och diskrimineringsnämnden (660/2001).

209 §

Hörande av minoritetsombudsmannen

Minoritetsombudsmannen har på begäran rätt att bli hörd i enskilda ärenden som gäller asylsökande eller utvisning av utlänningar. Den myndighet som avgör ärendet kan i varje enskilt fall ge minoritetsombudsmannen en skälig tid att avge ett utlåtande.

210 §

Utlänningsverkets rätt att avgöra ett ärende som hör till polisinskrivningen i häradet

Utlänningsverket kan överta avgörandet av ett ärende som enligt denna lag skall avgöras av polisinskrivningen i häradet.

Polisinskrivningen i häradet kan föra ett ärende som hör till den till Utlänningsverket för avgörande, om ärendet till sin art är sådant att utredandet och avgörandet av det kräver Utlänningsverkets sakkunskap, eller om ärendet är av betydelse för lagens tillämpning i andra liknande fall.

211 §

Delegationen för utlänningars anställnings- och uppehållstillståndsärenden

För tillsynen över anställningsvillkoren för utländsk arbetskraft finns vid inrikesministeriet en delegation för utlänningars anställnings- och uppehållstillståndsärenden. Delegationen skall främja samarbetet och informationen mellan myndigheter i ärenden som gäller tillsynen över utländska arbetstagares anställningsvillkor och uppehållstillstånd, följa utvecklingen beträffande tillsynen över utländska arbetstagares anställningsförhållanden och tillstånd samt ge utlåtanden i dessa frågor.

Inrikesministeriet utnämner medlemmarna i delegationen. I delegationen skall de myndigheter och förvaltningsområden som tillsynen kräver vara representerade. Delegationen skall samarbeta med de centrala arbetsmarknadsorganisationerna. Närmare bestämmelser om delegationens sammansättning, uppgifter, arbetsformer och mandattid utfärdas genom förordning av statsrådet.

212 §

Tillsyn

Tillsynen över iakttagandet av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den

utövas av Utlänningsverket, polisen och gränsbevakningsväsendet.

Tillsynen över iakttagandet av bestämmelserna om utlänningars in- och utresa utövas av gränskontrollmyndigheterna.

213 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

15 kap.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

214 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs utlänningslagen av den 22 februari 1991 (378/1991) jämte ändringar.

215 §

Övergångsbestämmelser

På ärenden som anhängiggjorts innan lagen träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. På ärenden som återförvisats för ny behandling tillämpas dock bestämmelserna i denna lag.

Ett uppehållstillståndsärende som är anhängigt vid denna lags ikraftträdande förfaller, om det är fråga om ett fall där det enligt denna lag inte behövs uppehållstillstånd.

Det i 13 § föreskrivna villkoret angående fotografier på barn i utlänningars pass tillämpas endast på pass som utfärdats efter lagens ikraftträdande.

Bestämmelsen i 56 § om vistelse i landet i 4 år som ett villkor för beviljande av permanent uppehållstillstånd tillämpas på sådan vistelse av fortgående karaktär som har inletts efter det att denna lag har trätt i kraft. Om en vistelse av fortgående karaktär har inletts före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde när lagen trädde i kraft.

Lag

om ändring av 47 kap. strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 47 kap. 3 och 6 a §, sådana de lyder, 3 § i lag 578/1995 och 6 a § i lag 563/1998, samt
fogas till 47 kap. en ny 3 a § som följer:

47 kap.

Om arbetsbrott

3 §

Diskriminering i arbetslivet

En arbetsgivare eller en företrädare för denne

som vid annonsering om en arbetsplats, vid valet av arbetstagare eller under ett anställningsförhållande utan vägande och godtagbart skäl försätter en arbetssökande eller arbetstagare i ofördelaktig ställning

1) på grund av ras, nationellt eller etniskt ursprung, medborgarskap, hudfärg, språk, kön, ål-

der, familjeförhållanden, sexuell inriktning eller hälsotillstånd eller

2) på grund av religion, samhälleliga åsikter, politisk eller facklig verksamhet eller någon annan därmed jämförbar omständighet

skall för *diskriminering i arbetslivet* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

3 a §

Ockerliknande diskriminering i arbetslivet

Om en arbetssökande eller arbetstagare vid diskriminering i arbetslivet försätts i märkbart ofördelaktig ställning genom att arbetssökandens eller arbetstagarens ekonomiska trångmål eller annars trängda läge, beroende ställning, oförstånd, lättsinne eller okunnighet utnyttjas, skall gärningsmannen, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs på något annat ställe i lag, för *ockerliknande diskriminering i arbetslivet* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

6 a §

Anlitande av utländsk arbetskraft som saknar tillstånd

En arbetsgivare eller dennes företrädare som anställer eller i sin tjänst håller en utlänning som saknar uppehållstillstånd för arbetstagare eller något annat tillstånd som berättigar till att arbeta i Finland skall för *anlitande av utländsk arbetskraft som saknar tillstånd* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

För anlitande av utländsk arbetskraft som saknar tillstånd döms även en entreprenad- eller underentreprenadgivare eller den som låter utföra arbete eller deras företrädare, om han underlåter att försäkra sig om att utländska arbetstagare som antingen arbetar i entreprenad- eller underentreprenadarbete som han har gett till ett utländskt företag eller utgör hyrd arbetskraft som ett utländskt företag har ställt till hans förfogande har uppehållstillstånd för arbetstagare eller något annat tillstånd som berättigar till att arbeta i Finland.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 16 februari 1973 om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden (131/1973) 1 § 1 mom. och 4 § 1 mom. 2 och 3 punkten, av dessa lagrum 1 § 1 mom. sådant det lyder i lag 29/1987, samt

fogas till 24 §, sådan den lyder i lagarna 689/1995 och 700/1997, nya 3 och 4 mom. som följer:

1 §

I denna lag föreskrivs om förfarandet vid tillsynen över de bestämmelser som arbetarskyddsmyndigheterna skall övervaka samt om sökande av ändring i arbetarskyddsmyndigheternas be-

slut. I fråga om arbetarskyddsförvaltningen och arbetarskyddsmyndigheternas övriga uppgifter föreskrivs särskilt.

— — — — —

4 §

Förrättare av inspektion eller undersökning äger rätt:

2) att samtala med en person som arbetar på ett ställe som avses i 1 punkten, antingen i närvaro av vittnen eller på tumanhand, och att av personen få de uppgifter och handlingar som behövs för uppdraget;

3) att ta del av de handlingar och uppgifter som arbetsgivaren i enlighet med gällande lagstiftning och andra bestämmelser om arbetar-

skyddet eller rätten att arbeta skall förfoga över, samt att få kopior av dessa;

24 §

Vad som bestäms i 1 och 2 mom. gäller dock inte i 47 kap. 6 a § strafflagen avsett anlitande av utländsk arbetskraft som saknar tillstånd.

Bestämmelser om den anmälningsskyldighet som hänför sig till arbetstillstånd och om hörande av arbetarskyddsmyndigheten finns i 86 § 2 och 3 mom. utlänningslagen (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 13 kap. 11 § arbetsavtalslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i arbetsavtalslagen av den 26 januari 2001 (55/2001) 13 kap. 11 § 2 mom. som följer:

13 kap.

Särskilda bestämmelser

11 §

Straffbestämmelser

En arbetsgivare eller en företrädare för denne som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot 2 kap. 17 § (begränsning av kvittningsrätt),

6 kap. 7 § (arbetsintyg) eller 13 kap. 2 § (mötesrätt) eller 10 § (framläggning), eller som i strid med 2 kap. 16 § 2 mom. vägrar ge arbetstagaren en uträkning över lönen trots att en sådan begärts, skall för *överträdelse av arbetsavtalslagen* dömas till böter. Fördelningen av ansvaret mellan arbetsgivaren och dennes företrädare bestäms enligt grunderna i 47 kap. 7 § strafflagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 23 april 2004